

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Égőre évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
Üllői-út 25. szám.
Köziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEII.

Felhívás thanatonnal való kísérletezésre.

A m. kir. dohányjövődék, belföldi dohányból készült olcsó s mezőgazdasági célra alkalmas thanatonnak előállítása tekintetében kísérleteket folytat. E kísérleteknek eddigi eredményeként többféle thanaton állítottak elő, a melyek mezőgazdaságilag való használhatóságuk szempontjából kipróbálás alá kerülnek. Hogy e rovarirtószerek minél szélesebb körben kaphatók legyenek, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felhívja azon t. gazdátársakat, kik a thanatonnal még ez évben vállalkoznának fecskeendezési kísérletek végrehajtani, hogy az egyesületnél jelentkezni sziveskedjenek. A m. kir. dohányjövődék a thanatonokból az egyesületnek korlátolt mennyiségűet időről-időre rendelkezésére bocsátja, melyeket az egyesület a kísérletre vállalkozónak 1 kilogrammos dobozban ad ki s a szükséges utmutatással ellátja.

Igazgató.

Burgonyakiemelő-géppróbá.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a földművelésügyi minisztérium támogatásával f. évi szeptember hó 25. és 26. napjain burgonyakiemelő-géppróbát rendez, mely a f. évi április hó 20-án megtartott burgonyakiemelő-géppróbának folytatását képezi. A próba Budapest közelében, Rákos-Keresztúron gróf Vízayó Sándor uradalma területén tartatik meg. Résezt vehetnek úgy bel-mint külföldi géppárák. A legjobbnak talált két kiemelő gép állami aranyéremmel, az ezek után legjobbnak talált gépek állami ezüst- és bronzéremmel és oklevellel fűntettek ki. A gépek behozatala vámentes. Bejelentéseket az Országos Magyar Gazdasági

Egyesület titkári hivatala augusztus hó 31-ig fogad el; a gépeknek legkésőbb szeptember hó 20-ára a próba színhelyén kell lenniök.

A géppróbát tervezetlet az OMGE. bárkinek rendelkezésére bocsátja.

Igazgató.

A fővárosi tejkereskedők kartellje.

Nulla dies sine linea. Minden nap meghozza a maga új átkát a gazda nyakára. A gabonatermelés jövedelmézöllenése miatt már megszűntünk panaszkodni s rezignálva nézzük a tőzsdedoosításokat, a melyek az árak folytonos hanyatlását regisztrálják, de a melyek egyuttal a jó terméseket is világgá kürtölik s a gazdák helyzetének javulását hirdetik. Kétségbeesve tapasztaljuk, hogy a gabona árának hanyatlásával lépést tart a többi gazdasági terménynek: a husnak, tejnek, vajnak az ára. Keressük az okokat, beszélünk tengerentúli versenyről, aranyvaluta forszirozásáról, tulprodukcióról még oly téren is, a hol az nincs meg, iparkodunk termelésünket minél olcsóbbá tenni, szükségleteinket a legszűkebbre szabni, csakhogy megélhessünk. Mindez nem használ. Az árak folyton hanyatlának, mert a kulisszák mögé csak a legtrikább esetben sikerül bepillantanunk s ha észrevesszük a baj gyökerét és a segítséget sürgetjük, azt meg nem kapjuk, mert törvényhozásunk a nagyra tartott szabadkereskedelmi irányu intézkedéseivel éppen azon a téren tette monopoliomok alakítását lehetővé, a melyen a legszabadabb versenynek kellene lennie, hogy a termelők munkájának megfelelő értékesítése és a fogyasztók érdekei biztosítottassanak. A kartellgazdálkodás valóságos

gos dühhel uralkodik és néhány lelketlen közvetítő egyén valóságos szipolyozó ursorájává fajul, mely egyaránt tributárius szolgájává teszi a termelőt és a fogyasztót, hogy ezek keserves munkájának gyümölcsében dusklódhassék.

Volt alkalmunk a „Köztelek” hasábjain a kartelek káros voltát több ízben kifejténi, volt alkalmunk a gazdasági egyesületeknek a kartellek ellen felajduló szavát tolmácsolni, a kartellek ellen a legutóbbi időben is törvényhozási intézkedéseket sürgettünk, minek folytán a képviselőházban a kartellek ellen való törvényhozási intézkedések életbeletetésére a képviselőházban is indítvány tétetett. Sajnos, mindez a pusztában elhangzó szó maradt. A kartellek ellen e panaszdokadról egyebet nem tehetünk. A pénzügyminiszter a képviselőház f. évi június hó 20-án tartott ülésében nyíltan kimondotta, hogy a kartellek ellen a kormány magánjogilag sem tehet, sőt koncedálta azt, hogy „mint minden dolognak, tagadhatatlanul vannak a kartelleknek jó hatásai is.” Ilyen nyilatkozat mellett nem csoda, hogy napról-napra új kartellek keletkeznek, melyeknek az a látszata, mintha azok megalakítására még bátorítást is nyernének onét, a honnét azokat megakadályozni kellene.

Mi a magunk részéről minden kartel erkölctelen és büntendőül üzletnek tartunk: tagja legyen annak bár állami üzem, — mint a vaskartelnél, — vagy csak magánosok alakítsák azt meg, iránnyuljon a kartel a termelés korlátozására, vagy az árak alakítására. Mert minden kartel mesterségesen avatkozik be azokba

*) „Nemzet” 4968. (170.) 1896. június 21-ik számának melléklete.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31., Váci-körut sarok.

A Bergedorfer Eisenwerk
tejgazdasági géppár
„kizárólagos képviselöete.”

A Vermorel-féle
ECLAIR permetező
„kizárólagos képviselöete.”

A CSONKA RÁNKI-féle
PETROLEUM MOTOROK
„mezőgazdasági képviselöete.”

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK
GÉPPÁRA

szélesmúlhatatlan

Gőzszéplő-garnitúrai
és egyéb

Gazdasági gépeinek
Szövetkezeti képviselöete, tagok számára.

ADRIANCE PLATT & Co., new-yorki géppárák

„kizárólagos képviselöése”

Fűkaszálok,
marokrakó arató-

és
kéveközt arató-
gépeire.
Külön magyar bizonyítványok.

az ezen termelővel újonnan kötendő új szerződésre is kiható.

b) Ha valamely szerződés fél kijelenti, hogy a szerződési viszonyt a termelővel óhajja felbontani, tartozik ebbeli szándékát a szerződés felek mindgyökével ajánlott leveleiben közölni, mely esetben jogosítva van a többi szerződés fél bármelyike az illető tervezővel jelen szerződés korlátain belül szerződést kötni.

c) Ezen értesítés kötelezettsége kiterjed azon esetre is, a midőn a jegyzéke foglalt valamely régi vetőt a szerződés felek bármelyikével egy másik szerződés félhez megvetőnt. E helyütt megjegyeztetik, hogy a mennyiben a régi eladó a vetőt 3 nap alatt vissza nem szerzeheti, az új eladó a szerződést az illetővel megkötöheti.

5. Szerződés felek a kiesérelt jegyzékekben foglalt vetőknél ugyanabban vagy alacsonyabb árban tejet nem adhatnak. 6. Ugyancsak tilta van, hogy a szerződés felek a jegyzéke foglalt tejterméleket ugyanazon árban tejet vegyenek el mennyiségben, hogy czálal a tejtermélek a kiesérelt jegyzékekben kitüntetett szerződési kötelezettségüknek megfelelően képesek nem volnának. Világosan megjegyeztetik azonban, hogy fenti korlátozás nem terjed ki azon esetre, midőn szerződés fél valamelyikének ill. termelőjével való tejtétel a már előbb többi szerződés féllel fennálló szerződési kötelezettségük megsértésével nem jár.

7. Jegyzéke foglalt vetőnek s illetve termelőnek nem tekintendő, ki a szerződés felbontása esetén már legalább 30 nap óta nem a szerződés felek valamelyikénél hanem másutt lépett fel vetőként, illetve termelőként.

8. A szerződési viszonyban állóknak tilta van a jegyzékekben foglalt vetőknél bármily kedvezményt vagy hitelt nyújtani, üzletérelt előlegezni, kezeséget vállalni vagy üzletérelt brenedezni. Jogosítva van azonban a szerződés felek bármelyikének, ha azok teljesültségi vagy kávétermékek tulajdonosi, $\frac{1}{2}$ hónapon át a kávéház tulajdonosi vagy üzletke tulajdonosi, egész hónapon át, mint maximumis időn át hitelt adni.

9. Tilta van szerződés feleknek, mint termelőiknek bármily czímen kölcsönt adni, értéket kezeséget vállalni.

10. A termelőknél adandó óvadék maximumis összege:

a) Litenként megállapításánál 100 literenként 100 frtban állapítatik meg. E helyen megjegyeztetik, hogy tekintettel arra, miszerint ilyen esetben a szállítandó és a tényleg szállított tej mennyisége között félés lefelé 20% megengedett differencia mutatkozik, az óvadék összege a kikötött maximumis mennyiség után fizetendő.

b) Amennyiben a szerződés ténben után állapítatik meg, a deponálndó cautió maximumis összege tenehenként 6 frt.

11. Az óvadék készpénzben vagy papírokban deponálható; utóbbi esetben ezek az átadás napján jegyzett árfolyamban számitandók.

12. Mindenki szerződés fél köteles a többi szerződés fél bármelyikének kívánatára, ha ez az illetőre nézve érdekelt bírónak látszik, termelőikkel vagy vetőikkel kötött szerződéseket, nemkülönbözen az ezekre vonatkozó nyugtákat, elszámolásait, esetleg az azon ügyre vonatkozó összeg könyvbeli levezéseit felmutatni.

13. Ha szerződés fél, valamely a jegyzékekben foglalt termelővel szerződést kötne, mielőtt az előbbi szerződés fél a szerződés megsértésére irányuló szándékát a többi szerződés félnek be nem jelentené, tartozik a szerződést megszőgő fél azon szerződés félnek, kivel a termelővel való tejszerződés előbb mármill 3000 frtnyi bírságot azonnal megfizetni.

14. A szerződés többi pontjai ellen véltök pénzbírsággal suttandók és pedig eladással:

100 literen alul 200 frtig
100 „ felül 400 „

15. Ha a szerződés fél egy másiktól jótalanul vetőt vesz fel és az eről tudomással bíró régi eladó az új eladót felszólítja, miképp a vetőt engedje vissza és ennek új vetőt eleget tesz, úgy ez csak az addig szerződett tej teljes értéke után sértélt eladónak visszatér. A felszólításnak nem engedő új eladó azonban emellett még az előbbi pontban megállapított bírságot is tartozik megfizetni.

16. Jelen szerződés tárgyát képező üzletből felmerlendő minden vélen kérdés eldöntésére s illetve bírságot kiszabása alulírottakból alakított választott bíróság illetékesége kötetik ki.

17. A választott bíróság tagjai a felek mindgyöké, névszerint: Goldmann József, Klein Adolf, Goldhammer Armin, Goldhammer József, Kohn József, Tussák Marcell, Klein Péter, ill. Klein Gyula, Kohn Lajos, Kohn Jakab, Krausz József, Fischer József.

Mindgyök fél, illetve peritársak, megnevezik a bíróság tagjait, kik közül mindgyök fél 2—2-öt indokolás nélkül visszatér. A visszatérésnek 48 óráig van helye azon időtől kezdve, melytől a kijelölés a félnek tudtára adatott. Ha ezen idő elmulásával a fél jóvával nem élt, a visszatérés egy a másik féllel élt.

A választott bíróság köteles magának 24 óráig alatt ki nem jelölt és vissza nem utasított jogát küzül elnököt és jegyzőt választani. Erre vonatkozólag mérvadó: első sorban a választott tagok egyező akarata; ilyen hiányán sorshuzás dönt.

18. Szerződés felek névszerint: Goldmann József, Klein Adolf, Goldhammer Armin, Goldhammer József, Kohn József, Tussák Marcell, Klein Péter, ill. Klein Gyula, Kohn Lajos, Kohn Jakab, Krausz József, Fischer József, a bíróságotást elvállalják, kötelezik magukat az 1868. L. V. t.-cz. 495—502. §. 505—507. s 511. §. és az 1881. L. IX. t.-cz. 74—79. §-ainak megfelelően eljárni.

19. Ezen szerződésben fennálló korlátozások a már fennálló szerződési viszonyok változását nem idéznek elő; továbbá azon tejkérésedőkkel szemben, kik jelen szerződést alá nem írták, ezen szerződés egyáltalán nem hatályos.

20. Jelen szerződés hatálya 1897. év végéig állapítatik meg.

21. A 13-ik pontra vonatkozólag pótlólag megjegyeztetik, hogy az új szerződés fél az előbbi szerződés felet tartozik azonnal értesíteni, ha valamely termelője nála eladás végett jelentkezik s ha az előbbi szerződés fél e tárgyban 8 nap alatt akár nyilatkozik, akár nem nyilatkozik, megkötheti a jelen szerződésben kikötött árban a szerződést. Ha előbbi szerződés fél kijelenti, hogy a szerződést a termelővel végleg megszünteti, az új szerződés bármely árban megkötődhet.

22. A 15-ik pontra vonatkozólag pótlólag megjegyeztetik, hogy sértélt fél 14 nap tartozik jogát érvényesíteni, ellenben a tej értékének megtérítését nem követelheti. A kártérítés terjedelme legfeljebb 14 napra terjedhet.

23. A második pontra vonatkozólag megjegyeztetik pótlólag, hogy a kiesérelendő jegyzékekre a tej eladás és vételi ára, valamint mennyisége nem vonód be.

24. Szerződés felek a szerződésben foglaltak helyben hagyják és bejegyeztetik jellel alidárják azal, hogy a 7-ik pontban meghatározott 30 nap a termelőikkel szemben 90 napra állapítatik meg.

Kélt Budapestben, 1896. évi jún. hó 10.

Goldhammer Armin s. k., Kohn József s. k., ill. Klein Gyula s. k., Kohn Lajos s. k., Kohn J. és fia, Kohn Samu s. k., Fischer József s. k., Goldhammer József s. k., Tussák Marcell és társai, helyett Klein Péter s. k., Klein Péter s. k., Klein Ferenc és Klein, Klein Adolf s. k., Goldhammer József s. k., Krausz József s. k.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatevőző: Monostori Károly.

Juhtartás bárányhizalással.

Δ A Juhtartás esupán gyapjútermelés czéljából sok helyen már régen nem fizette ki magát és ezért a gazdák a gyapjúhozam mellett más termelési iránynyal iparkodtak azt kapcsolata hozni és pedig vagy tej- vagy húspordukciózával, hogy így bevélt biztosítsák s illetőleg többoldalúvá tegyék és emelék.

A husterelés, jobban mondvá hizalás kért része oszlik és pedig: vagy már kinőtt állatok, nagrobárá úruk vagy pedig bárányok felhizalására.

Ez utóbbi juhtartási ágról óhajok ne hány szót ejteni. Ha megnezzük az elmúlt tíz évi vásári jelentéseket, látjuk, hogy az árak az utóbbi években 25%-al csökkentek; mert ezelőt 6—7 évvel a prima bárányokért 16—18 kunyit vagyosuljlyal igen kunyily 16 frtot érthetünk el holott má nap az ilyen sulyú bárányokért 12 frt logmasabb heit ár érthetünk esztől. Az ezvél hátrélt 17 frtos árban lehet itt szimórtékel venni, én csak a heti árakra vonatkozom.

Téhat a bárányhizalás is megszűnt oly jövedelmező lenni, mint volt s jövedelmét csak úgy hájt manapság, ha az anyákhöz jutányosan juhtuknak és épp azért többnyire nem gazdaságos, ha a bárányok közül az anyabárányokat meghagyjuk, közönségesen olcsócsobb anyajuhokat vásárlás után beszerezünk.

Tudjuk, hogy az anyajuhok párját 12 frtjával a vásáron megvehetjük, pedig annak felnevelése 2 éves korig, a mikor az bárányt adhat, rendszerint többé kerül. Megengedem, lehetnek viszonyok, hogy az anyajuhok felnevelése talán, ha nem is olcsóbb, de indokollabb, viszonyban között azonban a tenyészanyag bevásárlása okadatolabb.

A tenyészanyag kiválasztásánál fő tekintettel legynék azok teljési képességére, mert bőséges tej nélkül nem lehet jó bárányokat nevelni. Hiba volna téhat mérinó eleotaráv vagy negretti anyákat e czélra felhasználni; rambouillet már megfelelőbb, azonban drága tenyészanyag; legjobbak lesznek a hazai kényiretí fésűs juhok és a racka, ha e mellet még jó termetre is tekintünk. Ezen anyák bőséges takarmányozás mellett jól tejelnek és szép bárányokat nevelnek fel.

Prima bárányok elérése czéljából okvetlenül szükséges lesz azonban angol tenyészcsokokra. Ezen a tenyészanyag ivadéka össze sem hasonlítható bármely más hazai juhokból eréit produkummal. Angol husjuhokból eréit keresztetnek. Nem csak jobb kvalitása, hanem jobb hízási képessége által tűnik ki. Már pedig hizalásnál nagy ólány az állat jó hizóképessége. Az ily állatok jobban használják a takarmányt, és így végeredményben jobban jövedelmeznek.

Több évi tapasztalatból és különféle angol tenyészapaálakat után órtéredményből azt mondhatom, hogy minél durvább csontozatu az anyatenyészanyag, annál finomabb angol tenyészanyagot válasszunk kereszteszére és megfordítva. Az ivadékbán keresünk az ideális egyenkötényt a bárány törzében hízás czéljára. Itt jó hullást, jó követelményre. Apró, finom lábakon széles

szűgy, nyakkal egyenes hát, gömbölyű, nem csoport far fog csak kiélegíteni. Magas lábú, durva csontozatú bárány sohasem hizik jól. Angol husaféta juhok közül kivált a southdown-ok voltak be, mint kitűnő ártóköti képességű bíró legjobb tenyésznemű. Az utónok nyert bárányok leginkább közelítették meg a fent írt formát és a takarmányt kitűnően értékesítették. Igaz ugyan, hogy southdown-kosok után a bárányok termetre kisebbek voltak, mint pl. coteswold-kosok után, de az utónoknál durvább csontozattal, gyakraakos és szabálytalan törzessel bírtak. Kitűnő korrekтивum a south-down merino-angolok, utánok a bárányok igen jól sikerülnek.

A bárányok rendszeren 2 és fél, legfeljebb 3 hónapos korukban kerülnek eladásra és ekkor 20–24 kg. élősúlyuk. Minthogy pedig Bécsben már újv után a bárányvidny megkezdődik és a bárányok az idény elején jobb árakat is érnek el, okvetlenül szükséges, hogy a bárányelvetés mindenszentek napján már elejét vegye, hogy így korai báránykiválat a bécsi vásárt felkereshessük.

Ezhez mérlem kell tehát a hágatást is berendezni, vagyis 5 hónaposan. Mint ahogy be az angyaltok a lebrányozást meghatározott időre szabályozni könnyű mindaddig, míg az angyaltól évenként csak egy leléltel követelünk; hatalmunkon kívül esik azonban ez akkor, ha két évben három bárányt akarunk, mert akkor mindjárt a bárányok eladása után az anyákat be kell hagyni.

Út, a hol a bárányok eladása után a juhokat fejjé, azonnali üzekezőről szó sem lehet. Ha tehát két év alatt háromszor akarunk bárányoztatni, a bárányok eladása után az anyákat nem fejtjük, hanem azonnal kos alá kösszük.

A hágatás vagy szabadon vagy kézből próbákhoz felhasználású lehet. Az előbbi jobb elvárt eredményt, az utóbbi a kosnak jobb kihasználását eredményezi. Viszonylag lesznek mérvérdók, hogy melyiket alkalmazzuk.

Hogy bárányaink, jól hízzanak nem szabad ékeket fokutosni hagyni, inkább szűk téren kell tartani, és azon lenni, hogy folyvást egynek. Bárányoknak legmegfelelőbb az első kaszálásra löhő, ha már ezt jól eszik megkezdjük a dara etetést.

Vigyázzunk arra is, hogy a bárányok kezdetben kisebb csapatokban legyenek, nehogy az erősebb a kiejtőnt — nem annyira a takarmánytól, mint inkább szoptatásnál elnyomja.

Ezek előre bocsátása után közlöm magam az üzleti eredményeket és takarmányozási adatokat:

238 darab bárány megvevett:
75.54 q. löherészén,
38.70 tengeridará,
ehhez 4% örösi vám 1.61 q.,
összesen 40.31 q. tengerit,
31 q. só.

Esik tehát egy bárányra:
21.7 kg. löherészén,
16.5 tengeridára,
örösi vámmal:
16.9 tengeridára.

Ha már most a löherészénét úgy a mint annak nálunk az árát számítjuk q-ját 2 frjtával, a tengerit fuvarral együtt öt frt és só 1 krral, tenne a feleletett takarmány értéke: löherészénár 151.08 frt.
tengerit 201.56 frt.
sóért 4.08 frt.

Összesen 356.66 frt.
Ezzel szemben netto bevételek *) 1139.86 frt.
marad tisztán 783.20 frt.

*) Itt már ki vannak árasztva az Szécs közlések, valamint a st-máriai közlésnek azúttal netto bevételek lettek számadásba véve.

vagyis esik ebből egy darab bárányra netto haszon 2 frt 76 kr.

A bárányok nagybőrdara a bécsi piacon értékesítik és átlagért 36 kr. tisztán helyben állítólag vásárolják, kisebb része pedig itthon adott el.

Nyomatok pedig a bécsi vásárra küldött bárányok élősúlyban 20.1 kg.-ot, vagyósúlyban pedig 15 kg.-ot, emigy apadás az élő- és vagyósúly közt 26.4%. A bárányok itthon leszáru, kizsigerelt állapotban küldetnek fel és tett az összes a tengeri holt állapotban, egyedea darabonként 50 krt. Elő állásfóthban küldve a költség darabonként 1 frta rug fel, a mi az élő állapotban való küldést nem ajánlja. Expediciánál arra ügyeljünk, hogy a vér a testből jól kifolyjék, különben véresen jönnek fel a bárányok, a mi által rosszabb értékesítést érnek el. Legjobb és czélszó a bárányok a tengeri holt állapotban, egyedea jól kifolyjék és csak ezután kizsigerelni.

Hogy a takarmányozatásához visszaterjék, meg kell jöveznünk, hogy a hízalás a legjobb dara a tengeri, ezt már régen hangsúlyoztam és valom; — és nem csekély megelődegesemrük ezt ezeket hallanom: — Die besten Fleischfleisch. Maisfütterung, getreide, schnecken — eine etwas bessere, jedenfalls aber, auf gleicher nahrstoffmenge berechnete eine chensugte Mastwirkung, wie die stickstoffreiche Bohnenfütterung.**)

Kivált ha löherészénét etetünk a szoptatásnál, a tengeridára a legmegfelelőbb hízaló takarmány lesz. Próbát tettem — a midőn a tengeri drága volt majd borsó, majd pedig búkkönyárdával, azóban a gyarapodás még sem volt olyan mint a tisztá tengeridára etetésénél, de só a búkkönyárdára etetésénél egy gyapjubetegetés is észlelt, a mely abban állott, hogy a gyapju borzas volt mintha hullani akarna. Nem állítom azt, mintha ez csakis búkkönyárdára etetésnek a következtében forduljon elő, hanem ezen jelenséget mindán többször búkkönyárdát nem etettem sem czélszó sem ezután, nem tapasztaltam.

A tengerinek ezen kiváló hízaló képessége tápanyagukban rendkívül jó emésztetőségében rejlik, holott a hüvelyes magvak tápanyagú sokkal nehezebben emészthetők. Még megjőveznünk, hogy a tengeri nem szabad megdarálni, mert a darát a bárányok a jászóban hagyják, hanem a tengeri csak apróra kell megtörni és az így megtörtött tengeriből is a darát kiszírtani.

Ételtési kísérleteimből a következőket közölhetem: elfogyasztott 40 darab bárány 246 kg. löherészén, ebből 26 kg. izéket levonva, marad 220 kg. feltakarmányozás; darából fogyasztottak 109 kg., esik tehát darabonként 5.5 kg. hereszéná és 2.7 kg. dara.

II-ik héten elfogyasztott 40 darab bárány 261 kg. löherészén, ebből 28 kg. izék marad, 233 kg. feletve, elfogyasztott 204 108.5 kg., esik darabonként 5.8 kg. here, 2.7 kg. dara.

III-ik héten 18 darab bárány elfogyasztott 110.5 kg. löherét, 23 kg. izék, tisztán 87.5 kg.-ot és 48 kg. darát, esik darabonként 4.8 kg. here, 2.3 kg. dara. Nyomott pedig a 40 darab bárány az I. hét elején 355 kg.-ot átlag 17.7 kg.-t, a II. hét végén 328 kg.-ot átlag 19.4 kg.-t, hízási gyarapodás átlag 1.7 kg.-t, II. hét végén 115 kg. átlag 14 kg., a 18 darab bárány a III-ik héten elfogyasztott 229.5 kg. átlag 18.6 kg., III-ik hét végén 235 kg. átlag 20.2 kg., hízási szarabolat átlag 1.6 kg. Napi adagul esne darabonként 0.8 kg. here és 0.4 kg. dara.

Az esetben, ha a bárányoztatást úgy rendeztük meg, hogy az anyákat a löherészén eladásán után azonnal behágtatjuk vagyis két évben három bárányt, ha akarunk nyerni;

akkor a nyári júliusi és augusztusi bárányok számára löherészénre legelőli kell a szántón létesíteniük, hogy a bárányok azon legelhessenek, a szükséges tengeridárt pedig az alkalom kapják.

Itt az ideje, ha korán akarunk bárányokat nyerni, az anyákat behágtatni. Ha esetleg nem üzekekednek, jó tartással és ingerelő szerk adagolásával az üzekezőst feléleszthetjük.

Jalkta Ferenccz.

EZREDEVES KIÁLLÍTÁS.

Frigyes főherczeg uradalmának kiállítása.

Frigyes főherczeg néhány évvel czélszó öröklöte nagybátyja Albrecht főherczeg roppant uradalmának legnagyobb részét ez ezek közt a m.-óvári és a bélyeiti is. Így lett magyar nagybirtokossá a szó legszorosabb értelmében, mert az uradalmak terjedelmükre is a legnagyobbak közé tartoznak, a mi pedig a gazdálkodás rendszert illeti, nemcsak a belső ügyek, hanem az üzleti gazdálkodás tekintetében is határozottan az első közé tartoznak.

Albrecht főherczeg uradalmi rendszerint részt vettek a mezőgazdasági kiállításban s a bemutatott állatok különösen, de egyéb kiállítási tárgyak is az illett kiállításnak mindig egyik díszét képezték.

Frigyes főherczeg hí maradt elődje tradícióiból s mint magyar nagybirtokos szükségesezőn tartotta s elrendelte, hogy magyar uradalmi részt vegyenek az ezredevés kiállításban. Nem követte azoknak a nagybirtokosoknak példáját, a kik jelentékeny része sajnos — csak távolléttal által tudközlömnek.

A m.-óvári és a bélyei uradalmak, továbbá az izló-bíndi és mária-hutta-zsakarállyi vasbánya-telepek kiállításra külön pavilonban s alulvezve, mely pavilonnak csak egy hibája van — hasonlítanak anyok sok más pavilonhoz — hogy szűk. Az a sok rendkívül érdekes és mutatós kiállítás, amely a pavilonban látható, sokkal jobban érvényesül, sokkal mutatósabb volna, ha nem lennének annyira tömörtén egymás mellett; azonban ez csak szőveghiba, annak, a ki tanulmányozni akarja a kiállítást, ez éppen nem akadály s a ki ezt teszi, az rögtön tapasztalni fogja, hogy e pavilon a gazdára egyike legérdekesebbeknek, a legtanulmányosabbnak s azért különösen is fölívnik reá gazdánk figyelmét.

A kiállítás megtekintéséből mindenk előtt arról győződhethünk meg, hogy csak az uradalmak tulajdonosa változott, a rendszer maradt a régi, melynek az uradalmak régi jó birnevüket kőszönhetik. A főherczeg uradalmának régi mintagazdaságoknak tartanak a gazdák pedig a szó szoros értelmében, mert a gazdálkodás valóban mintaszere, a mennyiben az uradalmak igen szépen jövedelmeznek a nélkül, hogy a jövedelem a talajór rovására menne, sőt a gyengébb talajok egyre javulnak.

A m.-óvári és a bélyei uradalmak egymástól nemcsak terjedelmük, hanem sok más tekintetben is különböznek. A bélyeiben akárhárszor több a víz mint kellene — áradások alkalmával, a m.-óváriban igen gyakran kevesebb a víz mint kellene, úgy hogy a m.-óvári uradalom tisztjeinek igen jó alkalmuk van a szűzással ellen való küzdelemben tehetségeiket érvényesíteni. A két uradalom tehát a különözü egymástól, a bélyei olyan, a melyet az úrtésük jókedvében teremthetett, mely régebb, természetöl gazdag talaj. A m.-óvárihoz hasonló talajt csak a hargos isten terem-

*) Landw. Jahrbüchern Br. XIX.

heteti. Sekély feltalaj alatt vagy mindjárt kavics, vagy előbb homok s ezalatt kavics, de az utóbbi mindig megvan, hossz szárazságra hajló klíma. Lehet-e rozsból viszonyokot képzeln. Hány gazda mondani, hogy az ily birtok nem érdekesül viszonyok, vagy legelőbb csak nagyon extenzíve? A tapasztalat az ellenkező bizonyítja. A m-óvári uradalom legfényesebb bizonyítéka annak, hogy szakértelemmel, szorgalommal, a viszonyok figyelembevételével folytatott okoskeri gazdálkodással a jelenlegi rossz gazdasági viszonyok között is lehet még kedvezőlen talaj és gazdasági viszonyok között is a jóvelmélele produktálni. Arról, hogy miként lehet ezt megeselekedni, legjobban tájékoztatnak a kiállított grafikonok.

A statisztikai kimutatásokat a kiállított látogató közönség nem igen szokta figyelembe venni, a gazdaktözségek nagyon ajánlom, hogy térjen el ez esetben ezen szokástól, mert sok igen tanulságos adatot tartalmaznak ezek a kimutatások.

A m-óvári uradalom kiterjedése 32000 hold, ennek 49 4/10-a szántóföld, 22 3/10-a rét — leginkább hagsági, — a legelő 6%, 1850-ben a szántóföld összes területe 36/2, a rét 17/4, a legelő 25 6/10-át tette ki. A legelő tehát jelentékenyen megapadt, dacára, hogy az állattalomány természetesen megnövekedett. A szántóföldön természetesen növények száma nem nagy, a piaci növények közül termelnek zabot, rozst, árpat, zabot, tengetit, a terület 59 5/10-én 2 5/10-öt tesz ki az ugar. A szántóföldi terület fennmaradó részén (38%) takarmány természetesen és pedig répát (7%), búkkönyveket és csalamitát 25%, baltaizemet, lucernát 12%, mohart 4%.

Azon papirusz gazdák, a kik egye azt hangoztatják, hogy reduknálni kell a gabonatermelést nagyon, ajánlom ezen adatok figyelembevételét, mert meggyőződhetek, hogy mily nehéz ezen tandóset megvalósítani. A m-óvári uradalomhoz hasonló nagyságú állattalomány hazánkban aligha található a mégis még ezen uradalomban is a szántóföld 48 9/10-ét, vagyis majdnem felét a kalászos növények termelése foglalja el. Igen érdekesek a gabonafélék tek. hollandinknál átlagos szem termését 1850—1894-ig feltüntető táblázat. Ezek szerint az átlag-termések voltak:

	évi átlag	évi átlag	évi átlag	évi átlag	évi átlag
	met	et	et	et	et
	et	et	et	et	et
	et	et	et	et	et
	et	et	et	et	et
	et	et	et	et	et
1850—1859	7 85	7 10	8 60	6 02	12 42
1860—1869	8 62	7 17	9 10	6 32	10 36
1870—1879	8 07	7 44	9 10	7 47	10 68
1880—1889	8 10	8 25	9 12	7 10	10 85
1890—1894	10 03	9 88	11 63	8 86	10 82

A buza termése az utolsó öt évtől eltekintve, jelentékeny változást nem mutat, a minok oka, hogy a rozsa és a kőd gyakran tesznek nagy árokot, s ezen évek gyenge termése paralizálja a normális évek termését. Az ősz rozsa, az árpa és a zab termése fokozatos növekedést mutat, a tengeti termése az első 10 évtől eltekintve, majdnem állandó. Az ősz rozsa és a zab termését azt bizonyítja, hogy az uradalom, dacára a gyenge talajnak, ily természetfölött produktál, a melyhez hasonlóval kevés hazai uradalom dícselkedhetik.

Két további táblázat az évi gabonatermes tek. hollandinknál pénzértékű tüneti fel. Ezen táblázatokból megtudjuk, hogy egy tek. hold pénzértéke volt:

1850—1859. években	54	frt — kr.
1860—1869.	60	—
1870—1879.	75	—
1880—1889.	65	60
1890—1894.	70	90

Ezen számok szerint a boldog emlékeztető 70-es években, a midőn a buza átlagára a mosonyi piacozon 11 frt 86 krt tett ki, volt legnagyobb a termésátlag azonban ha a jó árak teljes mértékben érvényesültek volna, a hollandinknál lehetne bővebb, a számok mégis azt bizonyítják, hogy nem azon arányban lennek kevesebb a bevétel, a mily arányban csökkenek az árak.

A mosonyi piacozon a buza és a rozsa ára 1850—1894-ig terjedő időszakban leg-alacsonyabb volt az 1890—1894. években és mégis a bruttóbevételei csakis a 70-es évek magájak felhatalmánt, hogy az években bekövetkezett hátrányt a termés fokozásával igen intenzív gazdálkodással ellensúlyozni lehet.

A kiállítás VIII. és IX-ik táblájára felvilágosítást nyújt arra nézve, — részben legalább, — hogy mily módon vált lehetővé a gyenge talajú uradalomban oly jelentékeny átlagtermésnek, hogy a bruttóbevételei elérni. A táblázatok az uradalom állattalományáról tájékoztatnak. A m-óvári uradalom már régóta nagy suly fektetett az állattenyésztésre, tudva azt, hogy az okoskeri állattenyésztés közvetlen és közvetve — a trágya útján — a birtok jóvelméleleget nagy mértékben képes fokozni.

Az ötvenes években a juhászat volt a legjövődelmű, 1850-ben 19,233 db juh volt, a tehének száma pedig csak 117, ezen évtől kezdve a juhok száma apaszottat, a tehének növekedett, 1870-ben a juhok száma már csak 7391, a tehéneké 1004, 1881-ben a juhászatot felosztatták, a fejős tehének száma ez évben 1521 db. Jelenleg van az uradalomban 72 bika, 2456 db fejős tehén, 9216 növendék állat, 494 db ígés ökr, 112 gőbly. Számos marhára számítva a szarvasmarhaállomány 4585 dbot tett ki. 1880-ban az állomány 3085 db.

1885-ben	=	3574
1890-ben	=	4095

A növekedés tehát évente átlag 100 db. A 2400 db fejősben egy uradalomban valóságilag unikum. A tehének száma egy-gyagának azonban legelőbb csak a lakusnak imponál, a gazda azt kérdi, jövődelmű-e ez a sok állat. Erre a kérdésre a felelet megadja a X. táblázat, mely szerint a fejős állat az 1890—1894. években darabonként 2366 liter, a napi átlag 6 44 liter. A tej legnagyobb része a bécsi központi tejcsarnok útján adatik el. A 90-es években a bécsi központi tejcsarnok útján átlag 5 millió liter tej adatot el. A bécsi eladásnál a tej a mosonyi és hegyeshalmi állomások szállítva, mintegy 8 kral értékesül. Vaj- és sajtkészítésnél a tej literje csak 5—6 kral értékesül, mely okból ezen célra csak azon tej fordultik, mely közvetlenül el nem adatik. A tej és a tejtermékekből származó évi pénzbevétele 1890—1894-ig átlagban 430,000 frt, hozzászámva a szarvasmarha-eladásból származó bevételt, az állattartás évi bruttó-jövedelme 540,000 frt, míg a szemesgabona eladásából származó bevétel átlagban csak 250,000 frtot eredményezett.

Nagyon érdekesek a fejős eredmények 1853-tól 1894-ig, volt u. i.:

	a napi átlag	az évi átlag
	darab on	on
1853—1859 években	4 96	1809
1860—1869	5 53	2368
1870—1879	4 96	1809
1880—1889	5 60	2044
1890—1894	6 44	2366

A fokozatos növekedés 1880-tól kezdve egész hátróztottsággal kitűnik, jóllehet annak, hogy a tejgazdaságnal nem a fajtáért függ a termelés mértéke egyedül, hanem igen nagy mértékben a gazda szakértelmétől. Így nagy állattalományok takarmánnyal, különösen zöldségtakarmánnyal való ellátása bármely

vidéken nagy gondot okozna a gazdának, mennyivel inkább az oly helyen, a hol a talaj sekély volta miatt az évelő takarmány-növények a szántóföldeken csak 1 2/10-ét foglalják el.

Az érdekes táblázatok közül azonban hiányzik egy és pedig nagyon fontos, az uradalom tiszta jövődelműségét feltüntető, amit annál inkább lehasználni, mert teljes hátróztottsággal tudom, hogy ezen táblázat készítésére az uradalom gazdálkodásait legjobban, lévén a tiszta jövődelem állandóan igen jelentékeny.

Az érdekes uradalom egyéb kiállított tárgyai közül megemlítenék még az uradalmi keskenyvágyú lovasút és az ennek mentén levő épületek fényképei. Ezen vasút szintén egyik nevezetesege az uradalomban, hossza 32 kilométer és 6 majorot köt össze. A kiállított épületeimként arról tesznek tanúságot, hogy a mezőgazdasági építkezés az uradalomban valóban mintaszerű. A Monier hozta tehénstálla melyet „Kiszélek” 56. számban bőven ismertettünk, — az első emelet épült — a higénia minden követelményének megfelelő, szép és olcsó. Az épületben lévő Frigyes major pedig mintaképű szolgálhat, hogy mily módon kell majort építeni. A családokhoz rajza azt bizonyítja, hogy az uradalom valóban atyáltag gondoskodik családégségéről.

A bélyei uradalomról több év eltelté egy kitűnő kimerítő monografia jelent meg, úgy hogy ezen uradalom gazdasági viszonyairól tájékozott lehet a magyar gazdaktözség. A gazdasági rendszer egészen elv a m-óváritól, mások a viszonyok s ezért más a rendszer, melyet végzünk. Nemcsak a birtok mind a két uradalom, hogy mindenki jövődelmű gazdálkodást folytasson.

A bélyei uradalom legnagyobb része egykoron nagy moosár volt, ebbe rakodott le az a termények iszap, mely most a legjobb szántóföldeket alkotja, a sok víz levezetésére nagy arányú természetesen munkálatakat kellett végzenni. Nemcsak a birtokot kellett levezetni, hanem az árvek ellen is kell védekezni, ezen védekezési módok érdekesen vannak a kiállításban rajzokban bemutatva.

A legnagyobb kiterjedésben termelt növény bélyén a tengeti, ezt követi a buza és a zab. Az állattalomány it is jelentékeny, csakohogy itt hízalással is nagyon foglalkoznak, a tejet leginkább sajt és vaj alakjában értékesítik.

Felette érdekes az uradalmi család-lakások fejlődésének rajza, melyből kitűnik, hogy 1849-ben 4 család lakott egy szobában, 1862—72 már minden családnak volt egy szobája és kamrája és két-ötödik egy közös konyhája. 1872 óta minden családnak külön szobája, kamrája és konyhája van. Ez se sok uradalomban fordul elő.

A bélyei uradalomban jelentékeny területet foglal el az erdő, ezért a pavillon e részében igen érdekes érzésveti tárgyakat is találunk, így a tölgyfa és nyárfa növekedése, fűrésztelek stb.

Különbösen is hosszúra nyult ismertetésnek egy részét tartanok a kiállításban látható tanulságos tárgyaknak, azért utoljára csak azt ajánlhatom gazdátársaimnak ne mulasszák el a pavillon meglátését.

NÖVEYTERMELÉS.

Rövevőzős: Kerpely Kálmán.

A lóbat természetéről.

Ő a legrégibb kultúrnovények egyike, melynek őst nem ismerjük. Már a történelem előtti időkben termelték. Az ókorban már mindenfelé volt a termelése. Különbösen

besses mint abrak s bizláló takarmány. Magvaiban sok protein van, több mint az árpa-, zab- vagy teneriben s több, mint a buza- vagy rozskorpában. Ugyanis dr. Wolff vegyelemzése szerint van benne:

Víz 14%	Fehérje 25,6%
Szervesanyag 82%	Szénhidrát 45,5%
Hamu 3,5%	Nyirósor 11,3%
	Zsir 2,0%

Megkülönböztetünk aprózomú s nagy-szemű lóbabot. Ez utóbbit diszenobabnak is nevezik (Vicia faba minor et major).

A lóbab a mérőskel meté s nedves Klimát kedveli, de a zord éghajlatot is elég jól tűri, csakhogy nem mindenütt érik be ily helyeken, mivel tenyészideje hosszú; 6-7 hóra terjed. Hol a nyári meleg nem több -18 C. foknál, ott inkább a kisebb szemű lóbabot termeljük, mert ez előbb be-érik, mint a nagy lapos szemű.

A lóbab a pillangós virágú növényekhez tartozik, 80-100 cm. magasra nő, virágai fehérek, pettyesek, június hóban virágzik, hüvelyei vastagok s felfelé állók, sok virágot hoz, egy száron 10-12 hüvelyt is képez, melyek nem egy időben érnek be.

A hüvelybe időjárást s kisebb tavaszi deréket jól kiállja, tehát nem édesen termeszti, mint a paszulyfélék. Lassan nő s növekedése a egész nyarat igénybe veszi.

Minél szárazabb a klíma, annál előbb kell vetni, szóval a tavasz elején. Nélkülözök érik be, ily helyeken is korai vetése ajánlatos.

A lóbab sok tápanyagot vesz ki a földből, tehát sovány talajban nem édesen termel. Legjobban kedveli a tápanyagos agyagtalajt. Ez nedvességgel is el tudja látni.

Rendesen trágyázni szoktak alája, vagy az előveteményét trágyázzák meg. Nélkül a vetésforgóban a buza előtt áll, mert utánna a talaj tiszta és jól munkált.

A talajból legnagyobban mennyiségben a nitrogént, foszfort és a meszet fogyasztja, tehát a műtrágyák közül ezeket kell alája alkalmazni. Pl. o. esszontliert, superfoszfátot, gipszet, meszet.

Érdekesnek találom közölni néhány általam végezhajtott trágyázási kísérletet.

Trágyázásuk a gipszrel és meszsel alkalmaztam. Terület egyenkint 55 □ öl, a gipszből 60 kg. s az égetett mészből 50 kg. használtattam fel. Talaj: iszapos, agyagos homok. Terméseredmény a következő volt:

Trágya	Termés	Esik 1 k. holdra	Jegyzet.
	hier	32	14,39
gipsz	72	52	30,03
mész	45	32	12,96

Kat. holdankint tehát 0,90 v-ig adott többet a mésztrágya vetett lóbab. Minőség tekintetében is jobb mint a lóval, a mag haktólter sulya (= 72 kg). Megjegyzendő, hogy mindkét parcella, előtte való évben istállótrágyát kapott.

A másik kísérletnél a gipsz hatását a kénásvány hasonlítottam össze. Ugyanis 16 □ öl területen felszórattam áprilisban a 30 kg. gipszpórt, illetőleg 1 kg. vizzel hígított kénásvány öntöztem.

A termés volt kat. holdra számítva a gipsz után 14,55 mm., a kénásv után 16,10 mm., a kettő közt a különbség tehát 1,50 kg. Trágya nélkül term 7-8 mázsa. *)

A vetés következőképpen történt. Az őszi és tavaszi szántás után a föld elboronáltatván, 40 cm. sorokba egymástól 20 cm.-re levé felszékbe kettévált vetettél a mag.

* Kísérőleg s kísérletet is, mely minden-esté mutatja, hogy a kénásv hatása nagyobb volt mint a gipsz, azonban az a következtetés, a mit ezekről tesz, nem tartjuk helyesnek, mert a kén területen az agyba sokkal gondosab lehet, mint az anyagban kivételt és így nem helyesülük, hogy kis területen elért eredmények holdakra számításnak is. *Szerk.*

A vetőmagszükséglet volt kat. holdankint 150 kg.

A lóbab jó talajmivelést kíván, mint a tengeri; két szántást, melyből az őszi szántás legyen elég mély. Orsó formájú gyökéret ugyanis mélyen bocsátja a földbe s mivel kevés eldugó gyökérelér bir, kedvezik kat neki a mély kultúrát.

A lóbabot vetőgéppel kell vetni, vagy eke után a barázdákra fészkebe rakni a magát. Kikélelé 14-16 napot ves igénybe, jó csirázó erővel bir, meglehetősen vastag takarót elűr, de sok nedvességet kíván a csirázásához.

Tenyészideje alatt a lóbab kétszeri kapálással kíván. Nélkül nagy gazdaságoskban, kikélelé után meg szokták fogasoltatni, mi a talajt porhajytja s a gyomoktól tisztítja.

A lóbabot károsítani szoktak nedves esztendőben a rozsdagomba, legtoábbszor azonban a leveleszék.

Az érsére ügyelni kell, mert ha túl-érik, hüvelye felpatogzik s először a magját, később sarjával sratják, nagyban károsítva vagy sratéppel, sőt gondos felszedése, ha a lóbab hüvelyei felpatogzani kezdenek, kinyúri is tanácsos ölesny napszám mellett.

Letakarítása után kérékbe kell kótni s ha nem elég száraz, utószáradni kell bacsni s keskeny kazlakba rakható.

A lóbab szára, mint takarmány nem becses, mert nagyon kemény, fás és levél nélkül; de annak vagy tűzelesre használható. Hamvában sok káli s foszforvas foglaltatik s így trágyázsernek is alkalmas.

Réti János.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

233. kérdés. Augustus hó folyamán jó agyagos talaja, buza után 50 holdnyi vöröserőst és mezei komócsint keverve szándékozott vetni, — szives értesítést kérem, hogy a buza-arlott mélyen vagy sekélyen szántassam-e le? — továbbé 1200 □ öles holdjára mennyi vöröshere és hány kg. mezei komócsint vettessek, védőnyűvel nélkül? Veleq. G. I.

234. kérdés. Ajánlatos-e leczernát öszszel vetni? mi az előnyös vagy hátrányos oldala a tavaszi vetéssel szemben? Védő nyűvénnyel vagy a nélkül ezélszerubb-é? 4 hüvelykösor géppel vetve hány kg. vetőmagot használjak katasztr. holdankint, esetleg a téll fogyra is számítva. Kösulyzék. S. I.

235. kérdés. A küldött dobozokban található két hernyófaj takarmányra és káposzta-ültetvényeimet nagyban pusztítja ily módon, hogy bent a földben a palánták gyökereit lerázza. Kérem egy a barna, valamint a fekete színű hernyóknak a meghatározását, valamint annak a közléstét, hogy lehet-e és mi módon ellentük védekezni? Zolyom. H. J.

237. kérdés. Minthogy a vidéki házaló kereskedők a dogbörököt potom árért szokták megvenni s más vévő hiányában a gazda azt adni kénytelen a mint veszik; kérem, mely cévő vásárolja a dogbörököt? mi ily arány veszi az 16-, teltén-, ölkör-, borjász- érkabórt darabonkint, illetve kőkor-é. Z. J.

236. kérdés. A czukorrépa második kapálásánál, a midőn tehát a répalévek már megle-

hetőek nagyok voltak, a cleonous által ügyis eléggé megrongált leveleket a megküldött hernyók is pusztították. Feltűnő nagy számmal ugyan nem találtam ezen hernyókat, csak helyenkint és csoportonkint, amennyiben egyes 5-6 répaléből területen csoportosan voltak. Kérem, miféle hernyók ezek s jelenléteknél mennyiségben fordulnak elő, mi azért tartanék veszedelmesnek, mert a répalévelet ily stádiumban rágja, a midőn már a cleonous kártételeitől nem kell félni. P. A. Kéty. V. K.

Feleletek.

Mennyi takarmányra van szükségük a fejésheteneknek?

Felelet a 228. számú kérdésre. Δ A kérdésre, úgy a mint az fel van téve, feleletet adni nem lehet. Ugyanis, mint kivételét, azt akarná tudni a kérdéstevő, hogy a kérdésben felsorolt száraz takarmányokból, a réti szénából, a vermet csalamadéból és a száritott csalamadéból lehetőleg egyforma mennyiséget véve mindgyékükből, mennyit kell adagolni a fejésheteneknek nyírón, midőn az őstől a legelőre kerültek? Kérem és mennyit lehet, midőn fejéskint 10 kg. burgonyát is fogyasztanak?

Erre pedig csak úgy lehetne felelni, ha tudnák azt, hogy a napi 5 kg. abrak-takarmánymennyiség 1 darab állatra vonatkozni-e, avagy pl. 1000 kg. élőslyura? Tudni kellene továbbá, hogy a téli hónapokban a 10 kg. burgonyát ettet-e még abrak-takarmányt is és ha igen, mennyit? Tájékozódva kell lenni arról is, hogy az állatok körülbelül mily átlagos sulytűak? Végül pedig ismerni kellene azt is, hogy mily takarmányt ért a kérdéstevő "abrak-takarmány" elnevezés alatt. Ez ugyanis nagyon sokféle lehet, melyekben a táplálék-anyagok tartalma is nagyban eltér, tehát, hogy a szabványoknak megfelelő öszszállítást legyen készíthető, ismerni kell, mert éppen ezen alapszik a szabványok szerinti takarmánymennyiség megállapítása. A táplálékanyag tartalmát pedig egyik vagy másik takarmánynak csak úgy lehet legalább hozzávetőlegesen megállapítani az e célra szerkesztett táblázatokból, ha ismerjük magát a takarmányt és tájékozódva vagyunk arról is, hogy közepes, vagy súlyos, vagy kitűnő minőségű-e?

Ha az elsoroltakra felvilágosítást nyújt, ugy, ha egyáltalán lehetséges, állithatunk öszze egy a szabványoknak megfelelő takarmányszállítást.

Eből azonban még nem következik az, hogy az ajánlott takarmányozás mellett adhat majd állatait a legtöbb és legszorosab tejet és mindig egyforma jó kondíciózabban maradnak, mert a szabványok szerint való takarmányozás csak utunató, melytől a körülményeknek megfelelő eltérés lehet. A leghelyesebb takarmányozást kísérlet utján lehet megállapítani, figyelembe véve a földi és téli mennyiséget, minőségét, az állatok kondícióját stb. S. J.

Magyarországi jövésárak.

Felelet a 229. sz. kérdésre. A legnagyobb jövésárak közül a jettéti időben elsősorban a budapesti várjé említhető, a hol csak a mult évi kérdéses hónapokban felhajtott mennyiséget tekintetbe véve határozottan állítható, hogy ily nagy jövésárak az országban egy helyen sem találhatók. Ugyanis mult évi július hóban 15,763 db, augusztus hóban 29,315 db, szeptember hóban 31,781 db és október hóban 34,946 db jut hajlyattott fel, azonban ácsarára ezen nagy felajlytásnak, tenyészállatokot ezen vásáron alig lehetne beszerezni, sőt nem is volna aján-

latos beszerezni. Ezt pedig véleményem szerint sem a budapesti, sem más vidéki juhviszárón, ha az még oly nágy is, beszerezni nem azért nem lehet vagy nem ajánlatos, mint ha kosok vagy anyajuhok néma voltának itt találhatók, hanem főképp azért, mivel tenyésztésre alkalmas juhok, melyek tenyészképességéért az eladó szavatolást is elfogadna, a vásárra, tekintve, hogy ilyenek vásárlónak nem is keresnek, nem hajtának fel. Ilyen állatokat legelőszérubor magánhelyeken, ha úgynevezett csakis tenyészállat-tenyészési foglalkozásnak beszerezni. A tenyészállatok beszerezésénél a beszerzési hely a tenyészteni kívánt állatok faja szerint választandó meg.

Igy pl. *Magyar racakák* beszerezhetők Debreczenben. *Erdélyi racakák* beszerezhetők Múrányn, Munkácsen. *Bambuleit* beszerezhetők belöldán, Munkácsen, Zala-Szt. Mihályon, Bábólan, Kisbérben. Külföldön: Mittel-Schreibredorton (Száizében) stb. *Felső-jugos* juhok beszerezhetők: Kolthán, Csabacsudón, Debreczenben stb. *Cüttösvöl* juhok beszerezhetők: Kisbérben, Bars-Füvésen, Molin J. S.-nél Neu-Hitring Bécs stb. *Oxford* juhok: Bábólan, Készthelyen, Bars-Füvésen. *Elektoral-Nepretők*: Úrmányon, Fés-Mogyorón, Csurgón, Magócsón, Gyómrtón stb.

Különböen pedig tenyészjuhok bármely fajának kisebb vagy nagyobb mennyiségben való beszerzésénél igen ajánlhatók az ezen állatok importálásával foglalkozó és e téren már jó hírnévnek örvendő és teljesen megbízható cégek.

hizókör trágyáját képes befogadni, feltéve, rendszer időben hordjuk ki belőle a trágyát.

A telep belső mérete 25 és 24 méter. A fal vastagsága 64 cm., magassága az alapzattal együtt 180 cm., hossza pedig 92 méter, (mert a be- és kijárási szolgálat kapufelnyitás miatt). A téglafal belső oldala csemmentelen van bevakolva, külső oldala közönséges téglafestéssel bemázolva és téglafalra kidörzölve; tetőjén felgömbölyű téglásüveggel ellátva, hogy az esővíz a falat ne áztassa, hanem arról ereszt módjára lecsurgjon.

Költsége folyóméterének 3 frt 15 kr, tehát összesen 280 frt 90 kr. A két oldalán 50 cm. átmérőjű csatorna kilittel tölten 32 cm. magas fal van, szintén csemmentelkottal és simára kiciszolva, ennek költségét 52 méter \times 2 frt 70 kr, kitesz tehát 140 frt 40 kr.

A trágyatelep burkolata 588 m² 54 krjával, kitesz 317 frt 52 kr, azonkívül még két hid a ki- és bejárásnál 12 frt 60 kr. Összes költsége volna tehát a trágyatelepnél 760 frt 42 kr. Természetesen a viszonyoktól függ, mennyivel olcsóbban lehet a telepet készíteni, mivel nálunk aránylag drága egy a mestermunka, mint a gyalogmunkák, a mi tehát drágítja a költséget is.

Más rendszerű trágyatelepet sokkal olcsóbban lehet készíteni, kivül ha a telep homoru és csak agyaggal kivert. Ekkor csak két oldalfallal építünk a gödörben trágyaszavatványt alkalmazva. Ezéleir legjobban az úgynevezett „paternoster” szavatvány, melynek ára 70–90 frt, de én a fennebb leírt

a) Tössök őf font repezsolajban egy font disznózsírt addig főzteni, amíg annak egyharmada el nem párolog és a főzvényben csak kétharmada marad. Az így nyert zsíradékot lassu kavarás közben hozzákeverendő egy font terpentin és egy font kolofonium, a mely utóbbi két szintén elözetesen összeolvastatott. Ha sikerült és az anyag, akkor annak kiülés után olyanakk lehet lennie, hogy esetlen kemelő legyen: ha ennél sürűbb, akkor újra fel kell melegíteni és hozzá még megfelelő mennyiségű repezsolajot kavarni, ha pedig nagyon hig, akkor még tovább főzendő, hogy sürűsödjön. Természetes, hogy ez nemcsak a fentebbi arányban készíthető, hanem kisebb mennyiségben is, úgy hogy a közlött szármak csak a keverési arány kitüntetésére szolgáljanak. Ha jól készült az anyag, akkor kell, hogy annak ragadós tulajdonsága négy hétig maradjon meg.

b) A második fajta hermányony pedig „valdái” kulimásból és sűrű terpentinből készül. A „valdái” kulimás alatt nem a mostani modern szekereket kell érteni, hanem azt a gyaltoalaját, a melyet a szénégetők és kulimásvasztók szurkos-gyalítás nyofófelől és kivált fenyőgörekkelöl termelnek. Ez a „valdái” kulimás már csak kevés helyen kapható, s kötre hiszem, hogy Alsó-Fehérmegyében hozzá lehetne férni. Másélfélt kulimásba felönt sűrű terpentin (olajat) kell öntenie és tüzön folytonos kavarás közben összekeverni s kavarás közben csak arra kell vigyázni, hogy a kispapó láng az olvadó anyagokat meg ne gyújassa.

164. ábra. Modern trágyatelep keresztmetszeti rajza.

Modern trágyatelep.

Feladat a 230. számú kérdésre. A milleniumi kiállításhoz bemutatott saját rendszerű trágyatelepet, a minőt már építettem az alsóajtóti (Nyttarom) és a eszéklesi (Pozsony-megye) gazdaságainkban. Ezen trágyatelep elve azon alapszik, hogy a trágya sohasem áll trágyalében, mert a trágya által felment szivott lé a meneteles alapon a telep felnyílásán átszivárogo egy csatornába, hanem azután a lé szavatványval megint vissza a trágyatelepre kilöntethető.

A telep alapja domboru, előre állított téglalakkal van burkolva, az egész pedig cementel beöntve. Bekerítésére szolgál egy szintén cementezett, alján a fonék mentén kis négyzetű lyukakkal ellátott téglafal, melynek külső oldalán hasonló módon készített csatorna van építve. Így az esővíz be nem hatol a trágyába, a csatornában összegyűlt granálé pedig egyenesen vissza fecskendeztetik a trágyára. A mi a trágya kezelését illeti, azon elvnek hódolunk, hogy sohasem rakjuk be egyszerre az egész telepet trágyával, hanem mindig csak a telepet egy bizonyos hányadát, mondjuk nyolczadrészt; így a kihorogott trágyatelep felülte a lehető legkevesebb és ha ezen tömeg eléré a kívánt magasságot, akkor egyszerűen befelújuk.

Ezen telepen a trágya nem penészedik meg és teljesen egyenlően ér. Az ezen trágyatelep árnyoldala, hogy meglehetősen drága, de a ki az istállótárgyat érti használni, nagyon is alkalmasok fogja tartartani az ilyenféle befektetést.

Idő mellettek a trágyatelep tervrajz-vázlatát és költségvetését, megjegyezve, hogy e számítás szerint a telep 100 darab

trágyatelepnél a, foragatható” szavatványt használom, melynek ára 50–55 frt.

Rovara Frigyes.

Hermányony készítése.

Feladat a 231. sz. kérdésre. A hermányony tulajdonképpen nem rovarirtó szer, hanem csak arra van hivata, hogy egyes rovarokat megakadályozza a fára való felmászásban. S mint ilyen szer az tulajdonképpen csak a téli arszelő pillék hermányó ellen és kellő időben alkalmazva a rügyfűró ormányosbogarak (*Autonomous cinctus*, *ponomur* és *Pyr*) ellen válik be: egyéb hernyók ellen, amelyek kifejlett rovaralakjai (lepék) nincsenek annyira lektöve, mint az előbb említett fajok, a hermányony alkalmazása hiába való volna. Hangyak ellen szintén jó.

A mi az I. és II. alatt említett keveréket illeti, az tulajdonképpen nem hermányony, hanem csak olyan ragadós anyag, a mely elég hig, hogy a szőlőnyom megragadjon benne s mert nagyon hig, azért gyorsan is szárad, úgy hogy azt hernyók ellen alkalmazása minden nap ismétlni kellene. Különböen nem bántánam sem az egyik, sem a másik keverék a fát, mert majdnem ugyanazon az alkotórészekből készül, mint az ojtóviaszok. A fára csak olyan anyagok veszélyesek, amelyekben karbonsavtartalom kátrányolajok vannak s ha azokban a karbonsav 3%-nál több. A fára azonban mindig tisztes lesz vastag kéregképzéssel erősebbi és az anyvet csak arra kenni, mert így legalább el nem eszűl a fa törzse.

Ha hermányonyt házilag óhajt készíteni, azt a következőkép teheti.

Minden használat előtt föl kell melegíteni és azon melegen elöztöl a fát, illetőleg a már elkészített kéregpi-alapra felkenni.

Jablonoszki József.

Rovarinpermetezés almamoly ellen.

Feladat a 232. számú kérdésre. A mi a „Rovarin”-nal, vagyis helyesebben szölvá arszénókkal való permerézet illeti, az virágzás idejében éppen a mehekre való tekintettel filoz, nem ugyan azért, hogy a mehek elfusulnának tőle, hanem azért, hogy a virágokból mézzel együtt arzen-mérget is ne rignek a kaptárba, mely aztán esetleg nagyon mennyiségben felhalmozódna a méz fogyasztóközségnek ártalmára szolgálna. A gyümölcs, ha fát virágzás után, aztán még egyszer június végén permetezni, nem szenved az arzenóssal s az emberi egészségére sem ártalmas, mert a kis mérget addig míg az alma megéri, az eső rignen lemosa róla. Így védekeznek az amerikaiak az almamoly ellen már évtizedek óta s ugyanazt a szert természetesen használni szintén, a melyről az *almamolyról* (*Carpocapsa pomonella*) írott cikkben a „Körtelék” 1895. évi 44. számának 925. lapján többet írtam. — *Jablonoszki József.*

Vöröshere és komócsin keverék vetése.

Feladat a 233. számú kérdésre. A vöröshere és komócsin keverék vetése, hazai viszonyaink között egyike a legjobb vetési módjánk, még a vörös herék biztonság megtermő talajokon is. A keverék aránya 70% vörös here és 30% komócsin, mely esetben a herefüvet 3–4 évig használhatjuk, a mennyiben a fokozatosan kivészó here helyét a komócsin foglalja el. A jó minőségű mag-

ból magyar holdankint 8 kg. vörös herét és 3 kg. komocsin vetinek egyszerre, összekeverve. A füves herét — különösen agragos talajokon — rendszeren tavasszal vetjük védőnövénynek azért, hogy az eleinte igen gyenge s finom növények később is kelendő védelmet találjan. Kérgőssége nem hajlandó talajokon, lehet őszszel is vetni, de ennek helyességéről először kísérlet útján kell meggyőződünk. Kötött agyagtalajokon, melyet az eső könnyen lecsúfol, melyet a nyári szárazság alkalmával kellően előkészíteni nem lehet, az őszit vetni (védőnövény nélkül) mindig bizonytalan, nem példálál jelen esetben is, midőn a téra tartó csak egy szántással készíthetjük elő. Homokos vagy vályagos, porhanyag talajokon az őszit vetés jól szokott sikerülni, de jelen esetben a tavassz vetésnek adnám az előnyt, az őszit vetést pedig csak kísérletileg próbálnám meg: Kötött talajon az őszit szántással a téli fagy porlását hatással szembeállítva nem pótolhatjuk. Kötött talajon az őszit vetést is védőnövényvel kellene eszközölni, mely célra legjobb a *takarmányrozs*. Augusztus hó folyamán elvetve, kedvező őszszel a takarmányrozost meg nagyjából megkaszáljuk; ha erre nincs szükség, akkor tavasszal május hó elején vágjuk le s így az aljára retett füves hurok csakhamar felszabadul. A tavassz vetésnél is lehetleg hamar lekerülő védőnövényt (árpát, zabot bukkönt) használjunk. □

Délmagyarországi növény-olajgyári szövetkezet.

Mokry István temesmegyei gazda egy riuzisn féléseget állított elő, mely a többi fajokkal korábban érik, bő termést szolgáltat, olajtartalma a 60%-ot meghaladja és az eddig termelt ricinusn félékkel szemben még azon nagy előnyvel is bír, hogy kevésbé növényi vékony szára. Kétjára könnyen elszántható és ezen tulajdonságánál fogva kérsébe használja ki a talajt, mint a többi magas növény és vastag kőroju ricinusfajok.

Ezen korán érő ricinusn termelésével a múlt évben már több temesmegyei gazda tett kísérletet, mely kísérletök jó eredményre vezettek, a mennyiben a rendkívül és hosszvan tartó szárazság dacára ott, hol katasztrális holdankint 5—6 métermázsas tengeri termett, a ricinusn 8—10 métermázsas tiszta szemet adott. Mokry István a ricinusmagot 8 irtal váltotta be, a tengerivel egyforma mivélési és kezelési költségek mellett tehát a múlt évi tengeri termés után elért 17—20 irtal szemben 64—80 irt holdankint bevétel állott.

Ezen kedvező eredmények indították a délvidéki gazdákat arra, hogy a korán érő ricinusnak nagybani termelése és egyttal annak kész alajjal való feldolgozása szövetségbe lépjenek, és miután a földművelésügyi miniszterium a délvidéki földművelők gazdasági egyesületének tagjai között ez év tavasszán a Mokry-féle ricinusnelt 200 holdra való vetőmagot kiosztott és ezenkívül még mintegy 300 hold létl elvetve, így azon gazdák, kik a ricinusn termelését felkarolták, elérkezettnek látták az időt a már régebben tervezett gazdasági növényolajgyárnak szövetkezeti után való felállítására.

A kibocsátott aláírási íveken rövid idő alatt 1000 üzletlész jegyzetett, mely nagyarányú hold termelésének felét meg, és így a *délmagyarországi növényolajgyári szövetkezet* ez év július hó 12-én *Temesvárad* megtartott közgyűlésében *ünyleg* meg is alakult.

Az elfogadott alapszabályokból a gazdákat érdeklő alábbi kivonatot közöljük:

2. §. A szövetkezet czélja az olajnövények, főleg a ricinusn, napraforgó és len

termelését meghonosítani és terjeszteni, ezen terményeket iparral feldolgozni és értékesíteni.

4. §. A szövetkezet tagja lehet minden önálló földhellen egyén (férfi vagy nő) vagy testület, ki illetve mely üzletlész legyen és ennek irányában magát öt évtre kötelezi, megelégedő holdszámában ricinusn, napraforgót vagy lent, esetleg az igazgatóság bérelőegyezősével más olajnövényt termelni és ezen egész termést a szövetkezetnek rendelkezésére bocsátani.

8. §. Minden tagnak kötelessége: a) ha termelési kötelesség mellett áll be szövetkezet tagjának, minden hold ricinusn, napraforgó vagy lent után egy 50 frtos üzletlész váltani, melyből 5—10 frt folyó évi szeptember hó 1-éig készpénzben befizetendő, a többi vagy készpénzben, vagy olajmagvak (ricinusn, napraforgó, len) beváltási árrával (1898. év végéig fizethető, b) esakis az igazgatóságot kaptat magvakat váltani, c) az egész termést a szövetkezetnek bocsátítani, d) a magvak kezelése és beszállítására néve az igazgatóság utasításához alkalmazkodik, e) a szövetkezet adósságairól a tagok esakis üzletlészük kétszeres értékéig szavatolnak.

9. §. A szövetkezetből kivált tagok é örökösök a szövetkezet hitelezői irányában kiváltság időpontját kezdve egy évig szavatolnak azon adósságokról, melyek kiváltság időpontjáig keletkeztek és melyekre nincs rövidbe elévülési idő törvényben megállapítva.

10. §. A kivált tagok vagy örökösök a szövetkezet tartaléktőkéjére és más vagyára nem tarthatnak igényt, ellenben igényük van a kiváltság évről szóló zárszámadásnak azon adósságokról, melyek kiváltság évről és üzletlészük befizetett összegére, a mennyiben a zárszámadás szerint az alapító a kiváltság évrében teljesen megvan.

24. §. A tiszta nyeresémen való részesedés olykép történik, hogy a tartalékalap javára, vagy esetleg még más a közgyűlés által meghatározandó czélokra törvény szerinti úton szamaradók és szétosztandó nyereségek az alapítóké 6%-os kamatoztatásig valamennyi üzletlész — a termelésre való tekintet nélkül — egyformán részesedik. A 6%-os kamatoztatáson felül szétosztandó összegnek 50%-a esakis azon üzletlészek között lesz felosztva, melyekkel a lefolyt évben megfelelő termelés volt egykötve, a többi 50% pedig ismét valamennyi üzletlész között egyformán osztatik fel.

VEGYESEK.

Mai számnak tartalma:	Oldal
Figyelmeztetés... Bargonycsikemlé-géppótlás...	1038
Fővárosi tejkereskedők kartellja...	1038
Fővárosi tejkereskedők kartel-szerződése...	1038
Délmagyarországi növényolajgyári szövetkezet.	1090

Állattenyésztés.

Fiughasú báránykiválasztás. <i>Jatilla Ferenc</i>	1085
Érdekes eset.	
Függő fűherceg uradalmának kifizetése.....	1088

Növénytermelés.

A lóbab természetéről. <i>Béti János</i>	1087
Levélcsérny.....	1088
Vegyesk.....	1090
Meghibztás... Halizás... Gróf Desseffy Aurél üdvözléte... Magyar gazdák väst. eszmek-éllé szövetkezte.....	1091

Kereskedelem, tösede.....	1091
Budapesti gabonakereskedés... Szegedlét... Múgytények... Bismarckotok a budapesti vályáson... Budapesti szürőmarhávársár... Al-lavátszók... Budapesti szürőmarhávársár... Bécsi vágyómarhávársár... Bécsi szürőmarhávársár... Bécsi juhávársár... Párisi juhávársár.....	1092
Szerkesztő üzenetek.....	1092

Meghibztás. A földművelésügyi miniszter *Fucakos Árpád* szász-vezességi lakost *Kis-Küküllő* vármegye hosszúszájú járársá, *Székességi János* sajó-laszi lakost *Borsod vármegye szendrői járársá* és *Szedők Sándor* litvánvao lakost *Szepes vármegye ó-bábi járársá* néve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bírtta meg.

Halizás. *Veinhoffer Károly*, a körmendi hercegi uradalom nyugalmozott számtartója, Vas-Nádasdion f. hó 24-én, 63 éves korában elhunyt.

Gróf Desseffy Aurél üdvözléte a Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület által. Gróf Desseffy Aurél vbt. tanácsos urat és az O. M. Gazdasági Egyesület Elnökét a Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület legutóbbi igazgatóválasztmányi üléséből a legmagasabb királyi kitüntetéssel alkalmából az alábbi írtattal üdvözlöte:

„Nagymlétőségű Elnök Ur! Kegyelmes Urunk! Hazánk ezredéves fennállása világtörténelmi jelentőségű évfordulójának magasztos, dicső és felédhettlen nemzeti ünnepe, midőn valamennyien ezen korunknak határjelző messyegjéi elmerengve és megilletődve nézünk vissza a viszontagságtelejesen lefolyt multra, elménk előtt elvonulnak az O. M. Gazdasági Egyesület és vidéki gazdasági egyesületek történelmének rendkívül változatos eseményei.

Ezen elmúlt idők felélti emlékedünk-ből kifolyólag benső megéledésünknek adunk kifejezést akkor, midőn konstatáljuk, hogy a Gondviselésnek hazánk iránti végtelen kegyelme az, melynek segítségével az ország összes gazdasági egyesületei, de loginkább a Nagymlétőségod boles vezetése alatt álló O. M. Gazdasági Egyesület landakattan működéséből kifolyólag, bár sok nehé megpróbáltatás után ma mégis az új ezredév hajnalán, egy értsnek, virágzásra jogosultság igényköző szövetkezes és közzgazdasági haladás első nyomaira veti az éltető nap fényugarait.

A Gondviselés végtelen kegyelmén kívül ezen orvendet tény konstatálhatóság köszönhetjük még azon előfzoreszotnak, kibem mi a szerény vidéki tárgyesület Nagymlétőségodnak a fenkelt gondolkodásu szellemét tiszteljük, ki a haza javát és az O. M. Gazd. Egyesület élen hosszú éveket óta füzadok, ki nem az önzó hatalmi érdekek ápolásának, hanem a közz szolgáltatásban keresi dicsőségét és magasztos lelke vágyának kienyíltetését.

Midőn tehát e nemes hazafiság a legmagasabb helyen koronás kiralyunk Ó felsége által is oly magas kitüntetés állott, mint a minő kegyelmes Urunkat érte, elismeretük, mi kik élése hazánk mező és közzgazdasági viszonyainak jobbra fordulását szintén melegen szívünkben viseljük — sietünk Nagymlétőségodat üdvözölni és szívnk legszíntibb kívánattal tolmácsolni, kérve az egek urának áldását Nagymlétőségod további működésére is, hogy minél több jévit, minél több dicsőségét szerezhes szeretett hazánkunk.

A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület *Eperjesen 1896. évi július hó 6-án tartott közgyűlésének határozatából. Piller Kálmán s. k. g. e. elnök. Hrebaly Emil s. k. g. e. titkár.*

Magyar gazdák vásárcsarnok-éllé szövetkezte. A székesfehérvári törvényhatóság bizottság f. év. jul. 8-án tartott közgyűlése a „Magyar Gazdák Vásárcsarnok-Éllé Szöv-

vel, megfontolás tárgyává teszi a miniszter, hogy bizonyos korlátokkal melletti a földm. v. Kóhánya legalább részben a nagyobb forgalom részére is megnyitná, ezért az osztrák kormányán már tárgyalásokat folytat. Az engedély megadását mindenesetre a legszörnyű övrendszámból szoros betartásától kellene függővé tenni. A miniszternek szándéka a Kóhány pinex mellett egy újabb magasságra s ezen erősségre való felhízoltelep is felállítani, az országban a fővárosnál egyáltalán a miniszter tárgyalások. Kétségtelennek tartják azonban, hogy ha a tárgyalások bármely okból mihamarabb nem vezetnek a kívánt eredményre, a miniszter bizonyára fog alkalmas utat és módot találni arra, hogy ezen intézményt mentő előbb maga magalkossa s ezen erősségre való tekintettel az előmunkákat már is folyak. Csezszerűnek tartjuk végül — a közönségnek az irányban való tájékoztatása végett — közölni a földm. felügyelői miniszternek ama további intézkedését is, mely szerint a fertőzött, illetve zárlat és forgalmi korlátozások alatt álló Közégekben levő sertésállomány könnyebb érkeztetését és a budapest-ferronozási sertés-konsumvásár iránjak javítása érdekében a miniszter megengedte, hogy az említett közlegekből Budapest-Ferronozásra érkezett fertőzött gyuanis sertésállományt az eddigi 3 nap helyett 5 napig legyenek a konsumvásári szállásokban tarthatók. Figyelmeztüljék egyuttal a gazdaságosság, hogy a budapesti konsumvásáron (az ugynevezett petőleumrakodón) elhullat vagy oda elhullat érkezett sertések hullát a tulajdonos nem kötelesek a gyepmesternek átadni, hanem az ilyen hullákat — a közegészségügyi szempontból szükséges övrendszámból betartása mellett — ipari célokra való földolgozás végett a szappanokozó közvetlenül is eladhatják, —

Olvasónk szives figyelmébe ajánljuk Raader Adófnak lapunk mátr számában közzétett hirdetését.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapest gabonafőzde.

(Ostmann és Waki budapesti terménybizomány cég jelentése „Közletk” részben).

Dudapest, 1896. július 28-án.

A lesóly hétet nagybőrra a száraz és meleg időjárás miatt; csapadék — zápor és zivatarok alkalmas — az egész ország terén bővebb, mint azelőtt azonban nagyon régid tartalmaztak voltak és emelkint után csak nagyon rövid volt a hószag. Az aratási munkák állókra az idő nagy részben a szárazság miatt is mindenütt folyamatosan van. A terméseredmények jó közeg jelentések azonban kevésbé rosendék; minőség tekintetében több helyeken a termés azelőtt egyszer sem sikerült; mennyiség tekintetében pedig egyes vidékeken gyengébb eredményt nyújt mint azelőtt voltak. Nagybőrra azonban a termés közeleget és megfőtelt a várakozások. A kajászorvénnyel szemben fejlődnek. A virázás a mult héthez képest alig változott. Külföldön az időjárás nagybőrra száraz volt és aratási feltételek nem rosszabbok, mint hazánkban.

A külföldi piacok üzletmentesebb állg történt változás. Az árak nagybőrra megtörték a pozitívok és az irányzat is kellemebbé, a spekuláció és a fogyasztói tartózkodása folytán azonban áprilus nem következett be. Amerikában az üzlet lanyhán indult, később azonban bővebbé vásárlásokra a termelt illőt rosszabb becsületre szűkítették, mint Anglia kezdetben esendes, később kellemebbé hangulata jelent változaton árak mellett. Németországban az árak csökkenés irányzatot követnek, Franciaországban meredekül forgalom mellett az eladók ugyancsak engedékenyek voltak. Németalföld, Belgium, és a Svájer válmányai helyi vételeknek kasszionáltak, sokkult, hogy az árak a múlt héthez képest alig változtak.

A mi piacunk üzletmentesebb állg történt megkészt közöndön fordulat következett be. A nyert állomány kenyérszakmában ismét megkezdődött, mindegyik a takarmánycikkre alig változott. A hét végéig a hangulat valamely barátságosabb.

— Az üzlet hét részletéről a következőket jelent-højük

Buza a hét kedvetlenül különösen nagyobb tételekben volt ajánlja és hét esendes irányzat mellett, némi vételreker talált. A határidősállás elnyúlásával a kereslet azonban ugyanczván teljesebb megzárás és legeszközvebbé hangulaton mellett árak fokozatosan körülbelül 15 forint csökkentek. Csupán a legutóbbi napokban volt — egyes malomok nagybőrra felvételre is megkezdődött — még kérések, kivált azonban, hogy árak javultak volna. A forgalmat 110,000 mmmra teszik, a hozatal 70,000 mmm rug. Új buzában is aránylag gyenge a forgalom, mert főleg az aratás és a spekuláció még tartózkodó. Kivált elölakra csak néhány kisebb tétel ziszavideki buza kelt el körülbelül 6-80 forint Cassa Budapest paritásán ártéve.

Ross (6-áruban) alig kerül a piacra és helyben 5.80—5.95 forint jegyez. Új-ross kezdetben az export részére jó keresetnek övrendszámból megkezdődött a legeszközvebbé maradt. Később az érdeklődés megosztott és még a hét elején promó szállításra 5.55—5.60 forint fizettek, addig később 5.40—5.45 forint között több budapesti paritásra nem elértes. Augusztusi szállításra szintén esendes az üzlet és 5.40 forint 5.30 forint jegyzik.

Arany (6-áruban) és hétévesi elölakra kisebb tételekben gyaróskodó a 3.75 forint talált elhelyezés. Új-árpából minák érkeznek, melyek minőség teremtésében különösképp. Néhány kecsi hétévesi elölakos-vidéki árpa a 4.50—4.75 forint budapesti paritára kelt el. Szokványi árpa szeptember-októberi 3.85—3.90 forint jegyzik.

Új-árpák: továbbra is gyengén van kínálva és a fogyasztásnál gyors elhelyezést talál. Árak változatlan szálidák. Szis és tisztaság szerint 6.20—6.45 forint érhető el helyi piacokon.

Tengeri csak határidősállításra érkeztek és eladára elvételre kerül néhány koszi, melyek 3.85—8.00 forint között jegyzetnek.

Olajmagvak: káposztarepese 6 ár 10.25 forint, búsdörpke a 9.—9.50 forint, vadrepce 4.50—4.70, gombróka 8.—8.50 forint. Új áruban a káposztarepese a 10.80 forint, búsdörpke a 9.80 forint jegyez a forgalom azonban gyenge. Alóibrendűi ára továbbra is el van hanyagolva.

Hétszékely: Babos (6-árú) a hétben sem volt üzlet és árak továbbra is csak névleges. Jozeg vezérként aprózomú Övgyönyörű, Félegyháza 17.—, febr. Baja, Mohács, Zomborban 6.20—6.30 forint, barna bat Nagy-Károly 5.75 erdőly. Új-árpa 6.50 állomásokhoz, Új áruban trient aprózomú babot ab Félegyháza 4.7.—, nagyszeműt a 5.50 forint adtak el. A déli vastapánok a 6.50—6.75 forint, ugyanczván a száraz állomásokról 6.50—6.75 forint vannak ajánlatok, üzlet azonban csak s órványosan fordul elő. Példány 4.75—5.—, Miskolc 5.50—5.75, Kendermag 8.50, Lemnag 9.50—9.75 forint Budapest. Töke üzletelen 4.75—5.60 forint helyben.

Napi jelentés 1896. július 28.

Későbuzsa ma jól volt kínálva, a malomok gyenge vételkevet mutattak, az irányzat azonban változatlan maradt, elkölt 15,000 mm. változatlan árak mellett.

Buzaon következő eladások története:

Ó-árú.

Tavaszié: 100 mm	81	6.90	frt	3 hóra
100	80	6.85	frt	3
Pestieké: 200	80	6.80	frt	3
1000	78	6.77 1/2	frt	3
Békási: 1000	78	6.75	frt	3
Raktárié: 3000	78	6.70	frt	3
8000	78	6.67 1/2	frt	3
Sokszék: 1000	75	6.62 1/2	frt	3

Új-árú.

Tavaszié: 2000	81	6.90	frt
100	81	6.85	frt
300	81	6.79	frt
100	81	6.70	frt
200	81	6.70	frt
300	81	6.70	frt
500	81	6.67 1/2	frt
100	81	6.80	frt
200	80	6.70	frt
300	80	6.65	frt
100	80	6.70	frt
200	80	6.65	frt
300	79	6.95	frt
100	79	6.95	frt
200	79	6.90	frt
300	79	6.85	frt
100	79	6.85	frt
200	79	6.85	frt

Későbuzsa csokly forgalom mellett változatlan árak mellett telt el, prorum 15.000 mm. 4.45 forint, augusztusa 5.30—5.35 forint, szeptemberre 5.00—5.25 forint szép paritással adható el.

Új-árpa 6-áruban 3.70—3.90 forint ab itt adható el, új-árpa 6-árú meg fejletlen.

Tengeri forgalom nélkül.

Zár változatlan.

Értéktámadások változatlanok.

Következő kotek története:

Közletk.

Ószi buza ———	8.97—8.95	frt	6.35—6.37
Tavaszi buza ———	8.72	frt	6.71—7.12
Ószi rózsa ———	6.25—6.22	frt	6.21—6.23
Új tengeri 1897-és ———	3.90—3.85	frt	3.81—3.82
Augusztusi tengeri ———	3.90—3.85	frt	3.81—3.82
Szeptemberi ———	3.70—3.65	frt	3.69—7.0
Ószi zab ———	6.19—6.17	frt	6.17—18
Repeusz-és-sept-er ———	10.42 1/2	frt	10.40—45
Július tengeri ———	—	frt	—
Tavaszi rózsa ———	—	frt	—
Tavaszi zab ———	—	frt	—

Szeszfizlet.

Szesz. (Hódtéjér) (Móser szeszgyári állományról indúlással a Közletk. részben).

— A múlt héten a szeszüzletben a változatlan irányzat fenntartotta magát és a szeszárak változatlanul jegyeznek. Exkoningses szesz még mindig lanyka, míg ellentétben a dimatári szesz ára valamely megzárulást és 1/4 forint drágábban jegyeztek.

Metőpádasági szeszgyárak által kontingens nyereszese a múlt héten 10.00—10.50 forint és mint-hogy a kereslet ellent volt, úgy a piacra került tőlekk 15—25 forint drágábbban lettek eladva. Előlekk kontingens nyereszese 14.55—14.75 forint.

A kontingens nyereszese ára Budapesten 15—15.25 forint.

Prégi jegyzés 15.70—15.90 forint kontingens nyereszese 15.00—15.25 forint.

Bátói jegyzés 50.80—51.— adottott burgyonaszesz.

Értémi jegyzés 10.50—10.75 forint exkonings szesz.

Lembergi jegyzés 14.—14.40 forint könt nyereszese.

— Kitelet el lett elején több nagyobb tétel vásárolt, mely Fiumén át Sarnos felélt szállítva.

Vidék szeszgyárak közül: D-Tuzsa, Lomozs, Nagyvárad 1/4 forint drágábbban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti szálidárak a hétben: Fiuminotus szes 51.60—52.40 forint, dimatárius szesz 52.—52.74 forint, nyureszese adható 50.71—51.40 forint, nyureszese adható 12.75—13.40 forint, dematárius szesz 15.70—18.40 forint, kontingens nyereszese 14.55—14.75 forint.

— Az új-árpa líterokollon hordó nélkül budapesti vasúttelomához szállítva készpénzzel mellett érteendő.

Értéktámadás a budapesti hétszékelyon 1896. é július 28-án. (A székelyfővárosi tevértégtámadás jelentése a „Közletk” részben).

Határsz a hétközén. A fővárosi, Ferenc József-árakban a múlt héten a piacra 10 helybeli halász és halkezesek által 50 q és vidéki kocsonsa 5 q, összesen 65 q korvot hal hozották. A vásár lanyka. Az árak természetesenként — frtal csökkentek.

Vászonlatlásokról fizettek a hal odát: nagy 615 85—100, nem 615 40—65, közep nagy 615 45—65, nem 615 20—30, apró 615 30—30, nem 615 12—18 forint.

Baromfi. Hozották a fővárosi vas pályán kb. 8000 db. hajón kb 1200 db. — koszin kb. 1000 db, helybeli árusított kb. 3100 darab, összesen kb. 18300 db. A vásár ellent volt. Nagybani árak páronként: tyúk 110—120, csirke 60—60 (idei árak) — sovány adható 40.—, káppan sovány —, réce híze 40.— (idei —), lud úrög h —, lud (liba) új híz. 400—400, csirke 200—200, sovány adható 200—200, sovány liba 120—120, galamb pecsenyeként 45—50 forint.

Az újszárterti piacra felhozottak a sokkott közegekéből 150—150, helyi árusok 3050 darab, ganszárak 450 db, helybeli árusok 980 db, összesen 2850 db baromfi. A forgalom ellent. Az árak páronként következők: tyúk 110—110, csirke 60—60, idei hízott káppan —, réce híze 40.—, sovány adható 200—300, sovány réce 120—140, tyúk (liba) 380—550, sovány lud 200—280, hízott pulyka —, sovány pulyka —, sovány 480—400, gyönygtyúk 120—120, galamb pecsenyeként 45—50 forint.

Az újszárterti piacra felhozottak a sokkott közegekéből 150—150, helyi árusok 3050 darab, ganszárak 450 db, helybeli árusok 980 db, összesen 2850 db baromfi. A forgalom ellent. Az árak páronként következők: tyúk 110—110, csirke 60—60, idei hízott káppan —, réce híze 40.—, sovány adható 200—300, sovány réce 120—140, tyúk (liba) 380—550, sovány lud 200—280, hízott pulyka —, sovány pulyka —, sovány 480—400, gyönygtyúk 120—120, galamb pecsenyeként — forint.

Tőjás. Hozották a fővárosi vasr. kb. 40,50 db, hajón kb. 15000 darab, kocsin kb. 18,000 db, helybeli árusított kb. 1200 db, összesen kb. 112,900 db. A vásár ellent. Nagybani árak: 1 láda friss (1440 db) 2100—2650 kor, 100 db 70—200 kor, tojás mész 1 láda (1440 db) 200—240 kor, 100 db 100—100 kor, 1 db — forint.

Az újszárterti piacra felhozottak a sokkott, közegekéből 150—150, helyi árusok 3050 darab, ganszárak 40900 darab friss tojás. A forgalom ellent. A következők árak jegyeztek: friss tojás 1 db 2.—, 100 darab 160—170 kor, 200 db 120—140 darab 1440 db 200—240 kor, 100 db 100—100 kor, 1 db — forint.

— Zöldsz. Hozották a Ferenc József-árakra vasr. 800 db. hajón kb. 3000 darab, kocsin 400 db, helyi árusított kb. 1000 db.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.
BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Elnök: **TELEKI Géza gróf.** Alnölk: **CSÁVOSSY Béla.**

Iszapvetősközi tagok:

ANDRÁSI GÉZA gróf, BUDAÖRVEI SÁNDOR, DESSÉFWY ARISTID, KÖRNYÁTI BÉLA, PECHY TIBOR, PÉTERFŐI EML, HUBERKÉ UTYÁK, SZENTPÉTERYI KÁLMÁN, SZILÁSSY ZOLTÁN, SZÓTYI ZSIGMOND, SZILÁRI ISTVÁN gróf, TELEKI SÁNDOR.

Vezetőigazgató: **SZŐNYEI Zsigmond.**

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdalkodáság általános elismerése szerint híven megfélé kinyilvánítja; folyton fejleszt a reformokat, melyeket a gazdalkodáság évek óta sürgetett és a károknak végre és méltóan kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjával tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásval.

A takarmány és termények (szalmás esőség)

biztosításán szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető A díjak itt is a lehető legmérsékeltébebebe.

124 Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosítási érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek. **230**

Kiszáradt, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatot terjesztnek biztosítás, 10% engedményben részesülnek.

Dövébék felvilágosítással szolgálnak az igazgatóság Budapestben, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

„ADRIA”

magy. kir. tengerhajózási részvénytársaság.

Vezetőigazgató: **HOFFMANN S. és V., Budapest.**

1896. augusztus havában a következő gőzök fognak közlekedni:

Honnan	H o v á	Gőzös neve	1896. augusztus
Fiume	1298	Rotterdam, Antwerpen	Zrínyi 1—10
„	„	Oporio, Bordeaux	Andrássy 1—10
„	„	Hull, Newcastle 9T	Bismarck 1—10
„	„	Liverpool	Albatros 1—10
„	„	Gibraltár ¹⁾ London	Szent-László 5—15
„	„	Rouen	Széchenyi 5—15
„	„	Liverpool	Saragosa (C. L.) 5—15
„	„	Rotterdam, Antwerpen	Petőfi 10—20
„	„	London	William Bailey 15—25
„	„	Liverpool	Andalusian 15—25
„	„	Dunkerque	„ „ 15—25
„	„	Rouen	„ „ 15—25
„	„	Barcelona ²⁾	Dak 25
„	„	Algier ³⁾ Glasgow	Matkovits 21—31
„	„	Liverpool	Marathon (C. L.) 21—31
„	„	New-York	Scindia (A. L.) 21—31
„	„	Tanger ⁴⁾ Pernambuco,	„
„	„	Bahia, Rio de Janeiro,	Báthori 31
„	„	Santos	„
Liverpool	„	Fiume, Triest	Tarifa (C. L.) 1—10
Bordeaux	„	Triest, Fiume	Tibor 1—10
Rouen	„	„	Báthori 1—10
London	„	„	Mátyás Király 1—10
Rouen	„	„	Stefánia 1—10
Liverpool	„	„	Algierina 5—15
Rio de Janeiro, Santos	„	„	Szent István 5—15
Hull, Newcastle 9T	„	„	Palermo 10—20
„	„	„	Berona 15—25
Liverpool	„	„	Samaria (C. L.) 15—25
Fiume, Triest	„	„	Zrínyi 21—31
Rotterdam, Antwerpen	„	„	Suzanna 21—31
London	„	„	Leobaud 21—31
Liverpool	„	„	Jókai 21—31
Bordeaux	„	„	Andrássy 25VII—5VIII

1) Ha a gőzös indulás előtt 8 nappal Tanger, Algir vagy Gibraltár kikötőbe elegendő rakomány nem jelenítettet, az igazgatóság fenttarja magának a jogot e kikötőket nem érinteni.

2) A gőzös Barcelonán kívül még egy földközi tengeri spanyol kikötőt fog érinteni, esetleg Cadixot.

3) Atrakodási szolgálattal közvetlen hajóárukiezeléssel a felsorolt kiindulási kikötőből az összes földközi és adria kikötőbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, melles-indiai, kínai és japáni vonalára.

KÖZÉPTENGERI SZOLGÁLAT.

A) **Fiume—Malta—Szcizilia—Marsellei** 1. augusztus 6-dikán „Buda”, 10-én „Adria”, 17-én „Tiszta”, 24-én „B. Kemény”, 31-kén „Szapáry”, gőzök indul **Fiume**ből **Marsellebe** és augusztus hó 5-dikén „B. Kemény”, 12-dikén „Szapáry”, 19-én „Buda”, 26-án „Adria”, gőzös indul **Marselleiből Fiume**be.

B) **Tyrreneni vonal.** Az előzőszili gyorsgőzös „Árpád” minden vasárnap délelőtt Marselleiből—Genovára, minden hétfőn este 8 órakor Genovából—Nápolyba és minden szerdán délután 4 órakor Nápolyból egyenesen Marselleibe indul.

A Zalathnai kénkvand ipar r. t.
Brassói kénsav- és műtrágyagyára

ajánl: mindennemű száraz és könnyen szárítható **szuperfoszfátot, répa-, szőlő- és árpátrágyát, Thomas-salakiszet, chüisalétromot, kénsavas ammóniakot és minden egyéb műtrágyát** szavatolt beltartalommal.

Felvilágosításokkal és részletes árjegyzékkel szivesen szolgálnak.

a gyárvezetősek **Brassón**, valamint a **központi iroda** **BUDAPEST IV., Bécsi-utca 5. szám.**

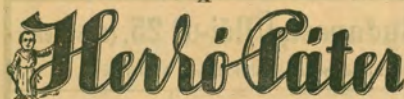
Ujjonnan szabadalmazott
= G I G G =
egyfogatu kocsi oszágutakra.
Legjobb legolcsóbb kétlülűs egyfogatu kocsi
A legrosszabb úton is lehet használni.
Ára 130 forint.

J. WEIGL, Prerau
Raktár: Wien, I., Nibelungengasse 4.
Sok fényes elismerő 1318 levél.
Prospectus kimerítő leírással ingyen és bérmentve.

ELSINGER M. J. és FIAI
BUDAPEST, BÉCS,
V., Mária Valéria-utca 10. — I. Velőkegarterstrasse 1.
VIZMENTES TAKARÓK (PONYVÁK),
kaszalok, gépek, kocsik és vasuti kocsikra olecsóbb és legjobb elpusztíthatatlan minőségben, továbbá

REPCZE-PONYVÁK, MAGGYÚJTÓ-PONYVÁK, TÖMLÖK.
ESŐKÖPENYEK ÉS ÖLTÖNYÖK kautschukból és anélkül.
TÖZ- és IYÁÓ-VEDEK, SÁTRAK, LINOLEUM.
ÁRJEYZÉK ÉS MINTÁK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.
„LEGGYORSÁB ISZOLGÁLÁS.”
Minden város közelében a mi gyárterményeinket szállják, s sziveskedjen haladékszótlan **ELSINGER** gyártmányt kérni. 928

A legelterjedtebb néppárti heti újság, változatos szöveggel, multató eredeti képekkel, a politikai körrel korszerűen, szatyr- és gúny által oroztatott heti eseményekkel, versekkel, adománnyal, kép, szék, sálk- és szőrvényekkel és sok más multató dologgal.

MESEKÖZÖL: MÁRKOS GYULA.

Előfizetési ára: egész évre 4 ft, fél évre 2 ft, negyed évre 1 ft.
A szegényebb, de olvasni szerető közönség számára a „HERKÓ PÁTER” népies kiadást egész évre 2 ft-ért, negyed évre 50 krajt küldjük. A „HERKÓ PÁTER” tot nyelven is megjelenik heti újság egész évre 2 ft, fél évre 1 ft, negyedévre 50 krajt.

Március hó óta nyelven is megjelenik a „HERKÓ PÁTER” heti újság. Napárk: magyar, német és tot nyelven, az idő előrehaladtóságánál fogva már csak 20 krajt darabonként.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, IV. kerület, Zsibórus-utca 7. szám.

MŰTRÁGYÁT
minden minőségben szállít bárhova
1849 versenyképesen
SCHRAM A.,
kémény- és műtrágyagyára
Központi iroda: PRÁGA, Heinrichgasse 27.

Paraszt socialismus.
Ez ismelen jelent meg **RUBINER GYULA** az O. M. G. E. Egyetemes Útkirjának nagyérdemű tanulmányműve hasai szocializmus bajnok okairól, keletkezéséről s azok orvoslásának módjáról. A füzet 1 f. formát lapunk kiadóhivatalánál megrendelhető, a pénz előleges beküldése mellett.

Magyar kir. államasutak.
8772/96 C/II.

Hirdetmény.
(Kélet-német-magyar vasúti kötélek. Helyesbítési lap kiadásra a kétéltű áradtiszabás II. részének I. füzetéhez tartozó V. pótlékhoz.)
A fenti kötélek áruidőszakának II. részét (füzet) 1896. évi augusztus hó 1-én életbe lépő V-ik pótlékhoz egy helyesbítési lap jelent meg, mely a nevezett pótlék III-ik szakaszában foglalt módosítását módosítását pótlalmazza.
Ezen helyesbítési lap a magy. kir. államasutak díjazás-eljárású iratjában (Csengery-utca, 33.) ismerten kapható.
Bpest, 1896. aug. 22-én.
A magy. kir. államasutak igazgatóság, a részes vasutak nevében is.
(Utány. nem díjazatik.)

Mindenemű
ZSÁKOK-at
a legelősből gyári áron szállít az
ELSŐ OSZTRAK JUTE FONO ÉS SZÖVŐGYÁR
sólgyára 1453
UJPEST. Bécs, Mária Terésiassrastrasse 22.

Southdown kos.
12 darab 1 1/2 éves hágo-kosokat,
Southdown merino keresztezés, 7/8 vér, **elad a** 1518
Bük-i czukorgyár
Déli vasut állomás, Sopron-megyé.

Tenyészjuh-eladás.
Gróf Draskovich Iván baranya-sellyei hitbizományi uradalmanál eladandó **469** db. különféle koru és nemű, tenyészésre alkalmas angol Hampshire keresztezésű hushujh és pedig:
14 darab öreg kos,
5 darab harmadúfú kos,
300 darab öreg anya,
150 darab idei bárány.
1420
Venni szándékozók bővebb értesítést nyehetnek az uradalmi tisztjégnél, **Baranya-Sellyén,** — utolsó posta és vasut-állomás helyben.

Cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossága.

4770. szám.

Ertesítvény.

A budapesti cs. és kir. élelmezési raktár számára 12.600 métermázsra rosa (s 41.500 métermázsra zab kereskedelmi szokványok alapján fog bevárosított.)
A beállítás az alább megnevezett raktárkoha, a meghatározott részletekben (s időben oszkozlendő.

R a k t á r b a		Októ-ber	Novem-ber	Dezem-ber	Január	Feb-ruár	Már-tius	Ápri-lis	Május	
		1896.				1897.				
élelmezési fő- raktár	a védeli háte- ron	—	—	2100	2100	2100	2100	2100	2000	
	1	2200	2200	2300	2400	2400	2400	2400	2400	
2	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	2600	3000	
	200	200	200	200	200	200	200	200	200	

Az 1. számú élelmezési fő-raktár („Laposdóln”), a 2. számú pedig II. kerületi Retek-utczában van.

A rosa és zabnak szabályszerű minőségének és idejé termésnek kell lennie.
Az 60 koros bűveléget elhárító és legalább 14 napig impozit tartalmú szállítás ajánlatok legkésőbb 1896. évi augusztus 19-ik napjának délelőtti 10 óráig a budapesti cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossághoz (vár) nyújthatók be.

Az ajánlatok lepecseletve s a borítékra: „Szállítás ajánlat rosa és zabra” jelzettel lezárva eljuttatandó.
A fentjelölt szerződésnek beszállításra néve az ezen úgylet számára Budapesten 1896. évi július 20-án hivatalosan kiállított és a hadbiztosságnál bekeinthető szokvány-füzeten foglalt határozatokon kívül — a katonai élelmi czikknek — tözsdén kivül — kereskedelmi szokás szerint eszközöndő vevetnek, a következő határozatokban is megvárandó:

1. Az átadás előlve a kincstári raktárban eszközöltetik.
Ezenkívül a kiirt szűkeleséget mennyiségük részének szállításra is ajánlatok tehetők (részlet ajánlatok) és pedig: a kivánt beszállítási határidő megjelölése mellett lehető egészen 100 métermázsáig.
A kincstár fentartja magának a jogot, csak egyetlen egy czikket is, a vagy mennyiségűre, az ajánlott mennyiségekből elfogadni.
Az ajánlott gabonának szemzártsági helye mindenkor megjelölendő.
Hogy ha a szállítással a katonai díjazás, kedvezménye igénybe vétetik, akkor a szemzártsági a vétel helyéről kifutendó.
Külföldi terményű gabona a vételből ki van zárva.
A raktárszerű minőségre megállapított legkisebb súlynál nehezebb zabert vagy kenyérré való gabonáért kártyás nem engedélyeztetik.
A kincstári raktárnak kötelező adása csak a raskonként naponta megállapított 1/20 kor. kölesdólni füzete mellett engedetik meg.

A bevárosító bizottság előtt ismeretlen vállalkozók kötelesek az iránt intézködni, hogy a meghatározottakat és vállalatépéseknél igazoló és a kereskedelmi és ipar-kamara, esetleg gazdasági ügylet részéről kiállított bizonyítványok, követelvény a hadtest hadbiztossághoz beküldessenek.

Vállalkozó részéről óvadék fejében az ajánlati czikket érteke után szántmódú 10%-nyi pénzösszeget felteendő, a mely az úgylet megkötése után legkésőbb 5 nap alatt letétmennyrendő.

2. Az 1896. december hó végéig beszállítandó zab és rosa árának kijelzése 1897. január hó folyamában eszközöltetik, a további részletszállításokért azonban az esedékes pénzösszeget az időnként eszközölt beszállításokhoz képest fog kiegyenlíteni.
Ezen értesítés módjé az esedékes is fentartatik, ha a külföldi rendelkezésre álló raktárhelyiségek miatt a szállítónak korábbi beszállítása megengedtetik.

3. A szállító által kötelezően határozottan felmentendő, hogy a vételúgylet lebonyolítása az e végbéli a katonai élelmezési czikknek kereskedelmi módon való szállítása iránt, 1896. évi július hó 20-ikáig kell és előtte teljes tartalmában ismeretes szokványfüzet szerint eszközöltetik.

A szokványfüzet a cs. és kir. budapesti és székesfehérvári élelmezési raktár-nál bárki által megtekinthető és inვენkt 4 kor. ledizetésre mellett ugyanott meg-szereshető.

4. A szükséges nyugaltsághoz után felmerülő költségek a hadtest igazgatóságtól térhik.

Budapest, 1896. július hó 20-án.

1505

A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossága.

(Utányomat nem díjazatik.)

